

αστικοί λόφοι

ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΥ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΓΕΡΑΝΙ ΑΤΤΙΚΗΣ

αστικοί λόφοι

ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΥ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΓΕΡΑΝΙ ΑΤΤΙΚΗΣ

διπλωματική εργασία

Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ιούλιος 2016

Σουρλιαντζή Ελένη

Τζόρβα Ιωάννα

Καθηγήτρια: Γαβρήλου Έβελιν

επιβλέπουσα καθηγήτρια: Έβελιν Γαβρήλου
φοιτήτριες: Ιωάννα Τζόρβα, Σουρλιαντζή Ελένη

αστικοί λόφοι

ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΥ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΓΕΡΑΝΙ ΑΤΤΙΚΗΣ

Με πεδίο δράσης το Γεράνι Αττικής και με αφορμή τα συμπεράσματα που εξαγάγαμε κατά τη διάρκεια της ερευνητικής εργασίας μας με τίτλο "Η αίσθηση της πύκνωσης, ένα ημερολόγιο καταγραφής εμπειριών και παρατηρήσεων στο κέντρο της Αθήνας" ξεκινήσαμε την εκπόνηση αυτής της διπλωματικής εργασίας. Επικεντρωθήκαμε σε 4 στοιχεία-τελέσεις που εμφανίζονται και πραγματοποιούνται στην πόλη: 1.την πανοπτική θέαση από τους λόφους, 2.την πτώση του σώματος στον ιστό της πόλης-πτώση Ικάρου-, 3.τις πυκνώσεις και αραιώσεις καθώς και 4.τις κρυφές υπερπυκνώσεις. Μελετώντας αρχικά 4 λόφους των Αθηνών: το Λυκαβηττό, το Στρέφη, τα Τουρκοβούνια, την Ακρόπολη (συνειρμικά και τη Σαντορίνη), προσπαθήσαμε να αναλύσουμε τα "ανεβάσματα-βυθίσματα", την κατοίκηση, τις κινήσεις, την εκσκαφής τους και την τοποθέτηση των κτηρίων προκειμένου να απομονώσουμε τυπολογίες, χρήσεις και λειτουργίες, κλιμακώσεις και εξάψεις του φαινομένου. Τα συμπεράσματα αυτής της ανάλυσης προσπαθήσαμε να τα εφαρμόσουμε στην τυπική πολυκατοικία της Αθήνας θεωρώντας την ως έναν ακόμα λόφο. Στη συνέχεια της έρευνας και με επίκεντρο πλέον το οικοδομικό τετράγωνο μεταξύ των οδών Αναξαγόρα-Μενάνδρου-Σοφοκλέους-Γερανίου έγινε μια απόπειρα ανύψωσης των κτηρίων πειράζοντας τον κανονισμό περί μέγιστου επιτρεπόμενου ύψους του ΓΟΚ και χρησιμοποιώντας ψηφιακές εφαρμογές και εμπειρικό "patchwork". Καταλήξαμε σε ένα νέο κανονισμό περί ύψους εφαρμόσιμο σε όλη την περιοχή Γεράνι. Επόμενο στάδιο της κοπτοραπτικής πάνω στο νέο μοντέλο πόλης και κατεπέκταση κτηρίων ήταν με βάση τα συμπεράσματα της πρώτης ανάλυσης περί λόφων η εφαρμογή τους σε 5 κτήρια του οικοδομικού τετραγώνου που γειτνιάζουν μεταξύ τους μέσω του ακαλύπτου. Νέες προσθήκες ορόφων, αφαίρεση όγκου από χαμηλότερους ορόφους, εσωτερική και εξωτερική εφαρμογή νέων κινήσεων (σκάλες και ανεληκυστήρες), άνοιγμα του ακαλύπτου, ενίσχυση πίσω όψεων που μας παραπέμπουν ένα προς ένα σε ένα διαφορετικό λόφο των Αθηνών. Ένας ουτοπικός ρεαλισμός άμεσα εφαρμόσιμος στην Αθήνα που παρουσιάζει τις νέες τις δυνατότητες για νεούς χώρους με πρωτόγνωρες για τα αθηναϊκά δεδομένα ποιότητες αλλά κυρίως νέες εμπειρίες που μπορούν να βιώσουν οι κάτοικοι της Πόλης.

Supervisor: Evelin Gavrilou

Students: Eleni Surlantzi, Ioanna Tzorva

urban hills

BLOCK TRANSFORMATION IN THE REGION GERANI, ATHENS

The field of action is Gerani, Attica. The guide to the preparation of this thesis are the conclusions collectively drew during our research paper entitled "the sense of density, A CALENDAR OF RECORDING EXPERIENCE AND OBSERVATIONS IN THE CENTER OF ATHENS".

We focused on four elements - performances which appeared and performed in the city:

1. The panopticon view from the hills, 2. "the fall" of the body in city tissue, "fall of Icarus", 3. the thickenings and the dilutions, as well as 4. the hidden hyper thickenings. Originally we study four hills of Athens: Lycabettus Hill, Strefi, Tourkovounia, Acropolis (associatively Santorini). We tried to analyze the "uploads and the immersions, habitation, movements, hill excavation and the placement of buildings in order to isolate typologies, uses and functions, escalations and flushes of the phenomenon.

We tried to apply the conclusions of this analysis to the typical building of Athens, polykatoikia, considering it as one more hill. Subsequently, we focusing now on the block between the streets Anaxagoras - Menander - Sophocles - Geraniou. We performed a lifting attempt on the buildings in order to "tease" the regulation on maximum permissible height of the the Building Code. In order to do that, we used digital applications and empirical "patchwork". We have reached a new height regulation applicable throughout the Gerani area. Next stage of "cut and sew" was applied on the new model of city and by extension on buildings. We were based on the findings of the first analysis on the hills and, therefore, their application on 5 buildings of the block adjacent to each other through the uncovered inner area of the block. New additions floors, deduction of the volume from lower floors, internal and external application of new movements (stairs and elevators), opening the uncovered inner area of the block, stepping the back facades.. All the above referring, one by one, in a different hill in Athens tissue. An utopian realism directly applicable in Athens presents new opportunities for new sites with new standards of data, qualities but mainly new experiences for the residents of the city.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

“ΤΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ του σύγχρονου αρχιτέκτονα προκειμένου να παράγει, να αναπαράγει και να αναδιπλώσει χώρους με σκοπό να προκαλέσει τις αισθήσεις, είναι να ανασύρει τα δικά του βιωματικά αποθέματα και να τα κινητοποιήσει μέσω του ονείρου και της μνήμης.”

Το απόσπασμα είναι από τη διάλεξη μας με τίτλο “η αίσθηση της πύκνωσης ένα ημερολόγιο καταγραφής εμπειριών και παρατηρήσεων στο κέντρο της Αθήνας”. Πρόκειται για μια βιβλιογραφική έρευνα, παρατήρησης του αθηναϊκού φαινομένου και συλλογής θραυσμάτων και καταστάσεων της πόλης μέσω της περιπατητικής μας εμπειρίας. Εμείς ως παρατηρητές της πόλης προσπαθήσαμε να παρουσιάσουμε έναν πολλαπλό τρόπο ανάγνωσης της πόλης με χρήση διαφορετικών μέσων αναπαράστασης (διαγράμματα, λίστες, χάρτες), μεθοδολογίες που μπορεί να χρησιμοποιήσει κάθε κάτοικος της πόλης για μια προσωπική θέαση της . Από την ερευνητική αυτή διαδικασία ανασύραμε 4 στοιχεία, μεθοδολογίες και ενέργειες παρατήρησης της πόλης, τα οποία και χρησιμοποιούμε σε αυτή τη διπλωματική εργασία:

- 1)την θέα από ψηλά
- 2)την πτώση του Ικάρου
- 3)πυκνώσεις-αραιώσεις
- 4)κρυφές υπερπυκνώσεις

Το πεδίο δράσης αυτής της διπλωματικής εργασίας είναι η Αθήνα.

Επιτελούμε ξάνα τις ενέργειες της πανοπτικής θέασης της πόλης και της πτώσης του Ικάρου που είχαμε πραγματοποιήσει σε μια διαδρομή μας [στα πλαίσια της ερευνητικής εργασίας]: ΛΥΚΑΒΗΤΤΟΣ-ΣΤΡΕΦΗ. Με το ανέβασμα μας στο λόφο του Λυκαβηττού κατακτούμε την πόλη από ψηλά. Το σώμα τοποθετείται σε απόσταση και το υποκείμενο καταδικάζεται σε

συνεχόμενη παρατήρηση του αστικού φαινομένου. Ο χώρος κυριαρχείται μέσω της πανοπτικής πρακτικής. Μόνο οι κορυφές των κτηρίων μένουν γυμνές μαζί με τα τοπόσημα και τους λόφους που ξεπροβάλλουν .

Το κατέβασμα προς το λόφο του Στρέφη μέσω της παιικής της Καλλιδρομείου βυθίζει το σώμα σαν Ίκαρος σε πτώση. Αυτός ο τρόπος παρατήρησης τοποθετεί το σώμα μέσα στην πόλη. Η απώλεια της πανοπτικής θέασης αποκαλύπτει μια διαφορετική οπτική της αναγνωσθείσας επιφάνειας, η οποία δεν είναι αυτή των πενταόροφων και εξάόροφων πολυκατοικιών. Αποκτά ένα νέο ύψος αυτό της γης, του δρόμου και των κατωφλιών.

Θεωρούμε την τέλεση αυτή καθοριστική!

Μια τέλεση που διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση χώρου και κινήσεων σε αυτή τη διπλωματική εργασία. Οι παλινδρομικές αυτές κινήσεις στους λόφους μεταφέρονται στην κλίμακα της πολυκατοικίας μέσω των ανεγκυστήρων και των κλιμακοστασίων.

Αεράλιος

Θύρα

ΟΔΟΣ ΓΕΡΑΝΙΟΥ GERANIOU

Γεράνι

Πύλη

Οι διαστάσεις του κόρου δεν είναι τρέξιμο, με τη μέση και το στήθος

δρόμοι-περίσπαστα

Η οδός της ιστορίας της αρχιτεκτονικής

ΜΟΝΑΖΗ ΠΑΚΙ

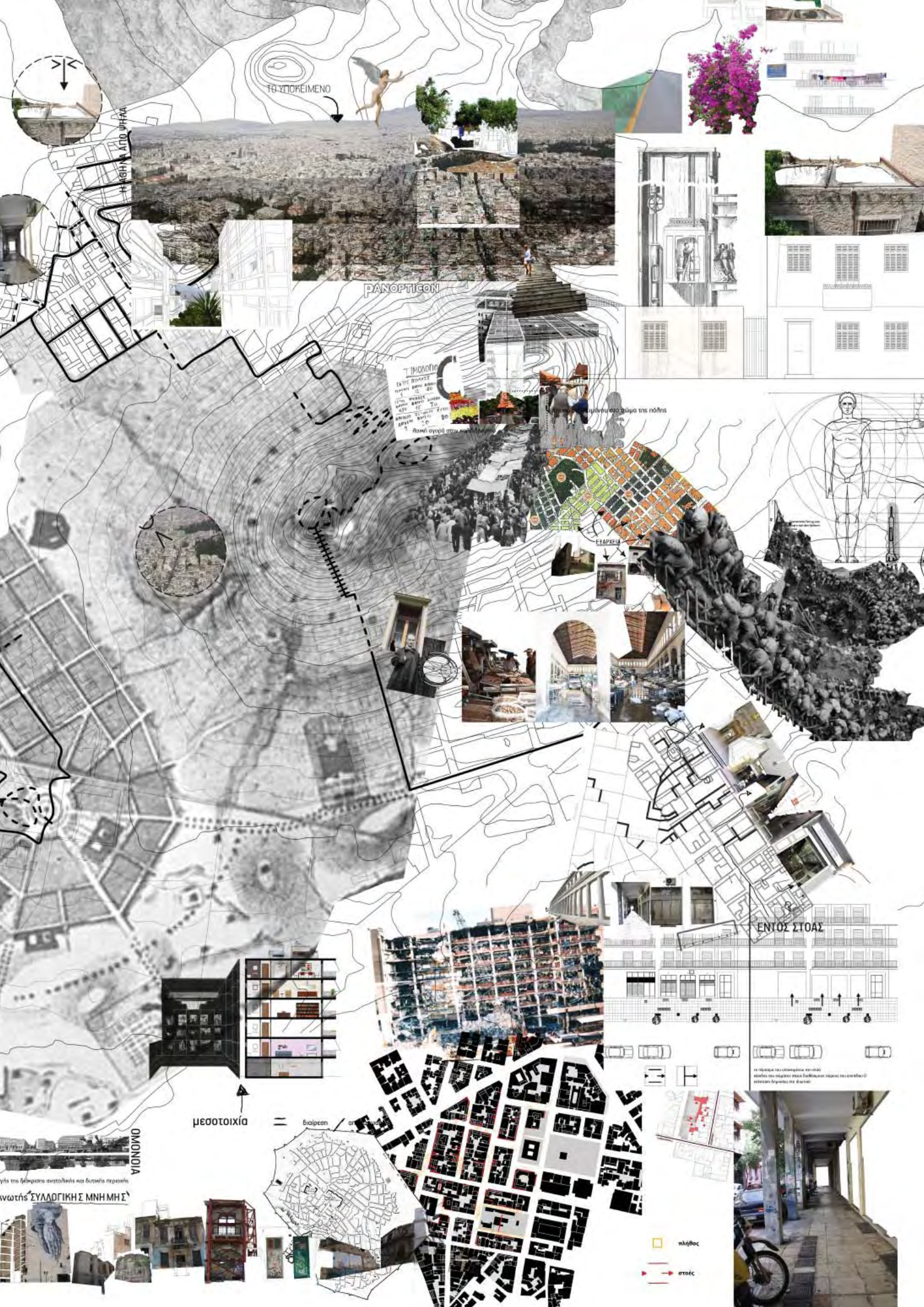
ΑΘΗΝΑ: ο κόρος γίνεται εργαλείο αναπαύσεως

Η έννοια του Διαστρώτου
Η αποφασιστικότητα της αισθητικής του εργαλείου
Η έννοια του Διαστρώτου διαφέρει από τη φυσική περιγραφή που έχουμε το χρόνο. Το Διαστρώτο, εν αναμονή της κατάρρευσης του περιβάλλοντος σε μία κατάσταση λιγότερο ή περισσότερο υγιεινή, λειτουργεί απαραίτητα για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κατάρρευσης. Το Διαστρώτο αυτό κερδίζει χρόνο στον χρόνο, καθώς η κατάσταση του περιβάλλοντος επιδεινώνεται, επιτρέποντας στα άτομα να προετοιμαστούν και να μετακινηθούν προς ασφαλή σημεία και πόλεις πιο γρήγορα. Ο χρόνος γίνεται εργαλείο.

ΠΡΟΤΥΠΟ ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗΣ ΚΙΝΗΤΗΡΑΚΕΣ

Πολλοί άνθρωποι έχουν ήδη καταλάβει ότι η κατάσταση του περιβάλλοντος είναι κρίσιμη και ότι η αντιμετώπιση της κατάρρευσης του περιβάλλοντος είναι η μόνη λύση για να σωθούν οι άνθρωποι. Η αντιμετώπιση της κατάρρευσης του περιβάλλοντος είναι η μόνη λύση για να σωθούν οι άνθρωποι. Η αντιμετώπιση της κατάρρευσης του περιβάλλοντος είναι η μόνη λύση για να σωθούν οι άνθρωποι.

ΤΟ ΣΠΟΡΕΙΜΕΝΟ

Η ΠΕΡΙΝΗ ΑΠΟ ΘΡΑΚΙΑ

ΠΑΝΟΡΤΙΣΜΟΙ

ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΑΓΩΓΗ
ΚΑΤΑΝΕΥΣΕΩΣ ΚΑΡΜΗ
ΕΙΣ ΤΟ
ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΠΑΡΚΟΝ
ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ
ΑΝΤΙΣΣΑΝΤΩΝ
ΑΡΧΗΝ ΤΗΣ
ΑΡΧΗΣ

Μεταφορικό σύστημα της πόλης

ΠΑΡΑΡΤΗ

ΕΝΤΟΣ ΣΤΟΑΣ

μεσοτοιχία

διαίρεση

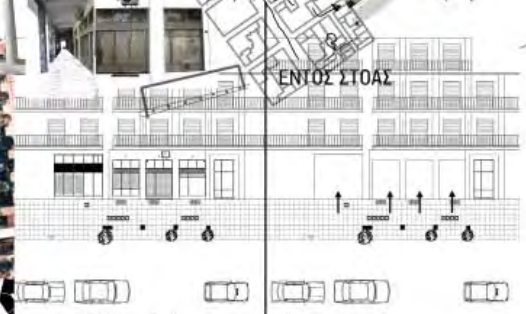
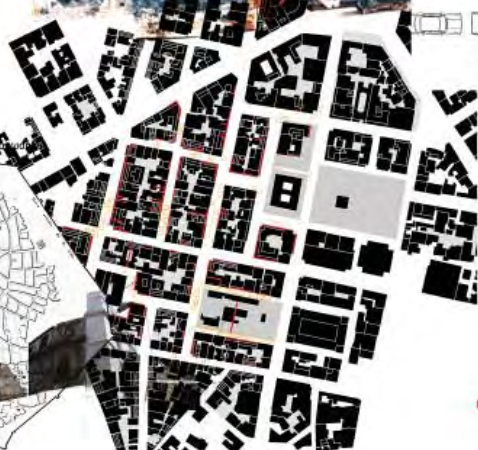
ΟΜΟΝΟΜΙΑ

Ανωτής ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ

μήθος

πλάτος

Η οργάνωση του κτιρίου και της οδού
ανάλογα με τις σχέσεις τους καθορίζεται σύμφωνα με τον αρχαίο
κανόνα: μήκος προς πλάτος.

Λόφος: **Τουργοβούνια ή Λυκοβούνια των Αθηνών**
Μέγιστο υψόμετρο: 337μ.
Συντεταγμένες: 38.01021, 23.76281

Λόφος: **Ελικώνας ή Αιλεόστρωμα**
Μέγιστο υψόμετρο: 184μ.
Συντεταγμένες: 38.00764, 23.76116

Λόφος: **Λόφος Σκουζέ**
Μέγιστο υψόμετρο: 65μ.
Συντεταγμένες: 37.99995, 23.71664

Λόφος: **Στρέφη**
Μέγιστο υψόμετρο: 150μ.
Συντεταγμένες: 37.98788, 23.73911

Λόφος: **Λυκαβηττός**
Μέγιστο υψόμετρο: 227μ.
Συντεταγμένες: 37.9818, 23.74305

Λόφος: **Γεράκι**
Μέγιστο υψόμετρο: 62μ.
Συντεταγμένες: 37.98193, 23.72512

Λόφος: **Άρειος Πάγος**
Μέγιστο υψόμετρο: 115μ.
Συντεταγμένες: 37.97233, 23.72335

Λόφος: **Ακρόπολη Αθηνών**
Μέγιστο υψόμετρο: 156μ, από την επιφάνεια της Θάλασσας και 70 μ. περίπου από το επίπεδο της πόλης της Αθήνας
Συντεταγμένες: 37.97153, 23.72574

Λόφος: **Μουσείο ή Μνημείο Φιλοπάπου**
Μέγιστο υψόμετρο: 109μ.
Συντεταγμένες: 37.97153, 23.7201

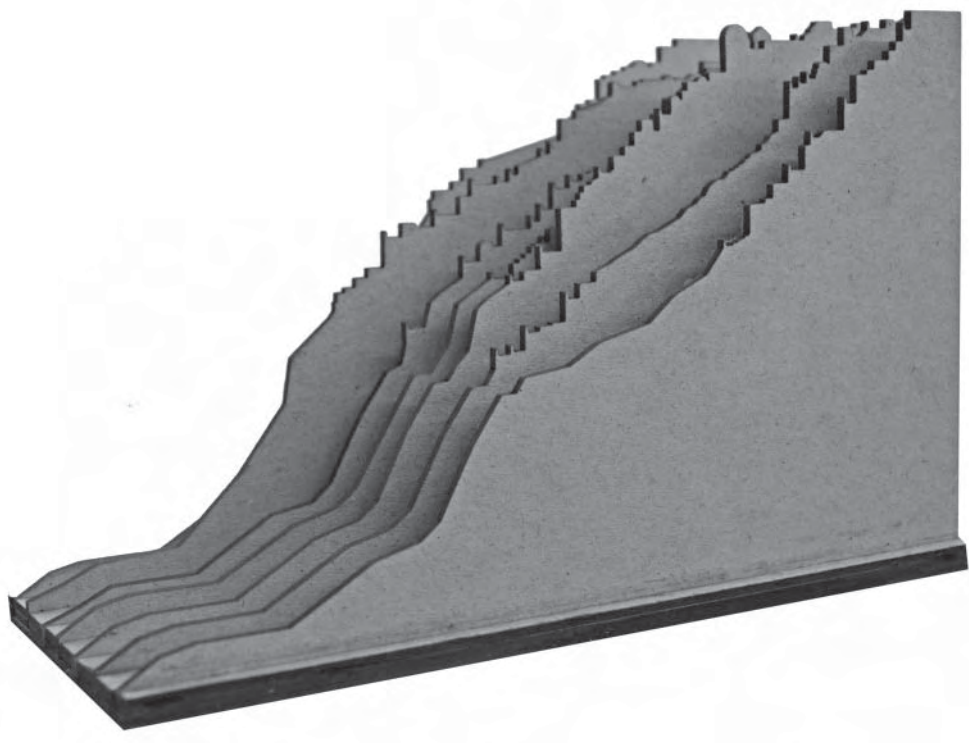
Λόφος: **Μουσών ή Μνημείο Φιλοπάπου**
Μέγιστο υψόμετρο: 147μ.
Συντεταγμένες: 37.96825, 23.72184

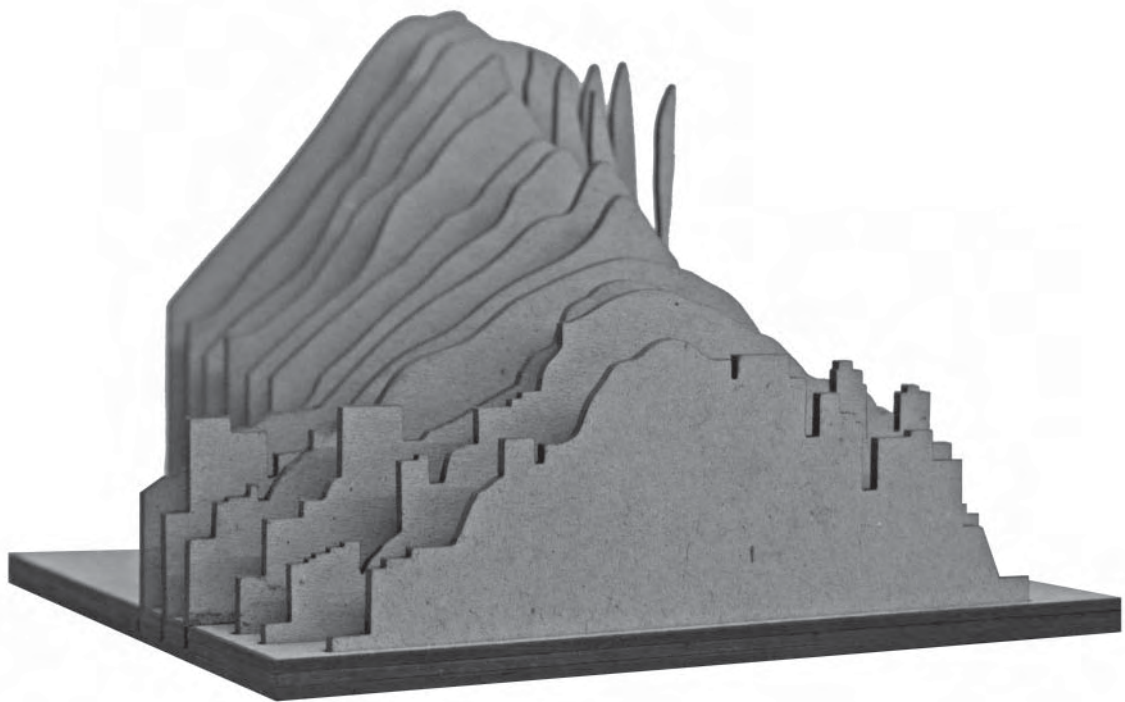
Λόφος: **Λόφος Αρδηττού**
Μέγιστο υψόμετρο: 235μ.
Συντεταγμένες: 37.96796, 23.73911

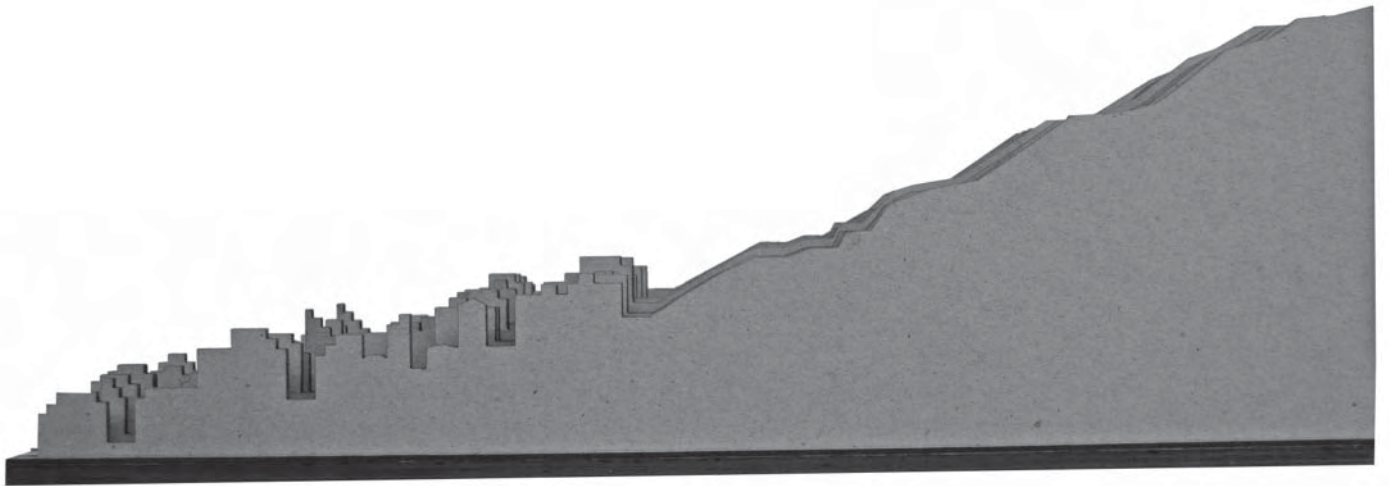
Μελετάμε τους λόφους των Αθηνών και αναλύουμε 4 περιπτώσεις(συν μια συνειρμική, αυτή της Σαντορίνης) “ανεβάσματος-βυθίσματος”, κατοίκησης, κινήσεων, εκσκαφής των λόφων και τοποθέτησης των κτηρίων προκειμένου να απομονώσουμε τυπολογίες, χρήσεις και λειτουργίες, κλιμακώσεις και εξάψεις του φαινομένου.

ΛΟΦΟΙ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

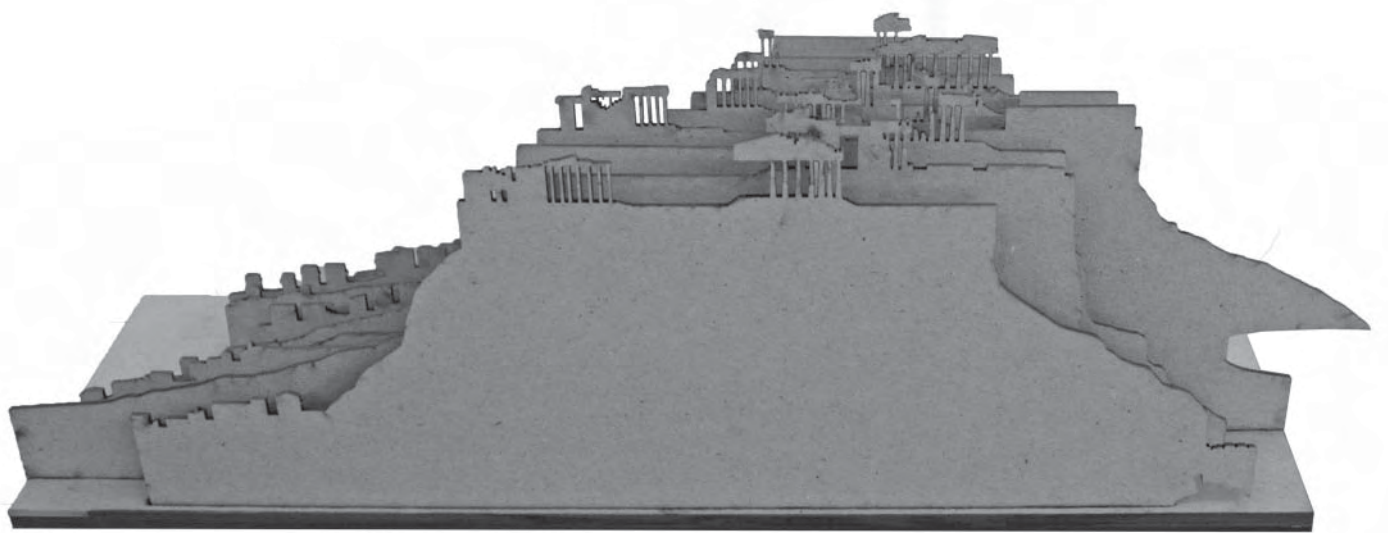
|ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ_ΣΤΡΕΦΗ_ΛΥΚΑΒΗΤΤΟΣ_ΤΟΥΡΚΟΒΟΥΝΙΑ_ΑΚΡΟΠΟΛΗ|

Τα στοιχεία που απομονώσαμε από τη μελέτη αυτή ήταν:

- 1)ο τρόπος με τον οποίο τα κτήρια τοποθετούνται στον εκάστοτε λόφο
- 2)οι κινήσεις που έχουν δημιουργηθεί εντός τους και πάνω στην επιφάνεια τους
- 3)ο αφρός και το κουφάρι, και συγκεκριμένα ο κτηριακός όγκος πάνω από τη γραμμή του εδάφους και το υπόσκαφο τμήμα αντιστοίχως.

Μελέτη η οποία μας βοήθησε να καταλάβουμε πως "κάθονται" οι πολυκατοικίες και οι πιο χαμηλοϋψείς κατοικίες στις παρυφές των λόφων. Όγκοι που έχουν φτάσει στο σημείο να καλύπτουν τη γεωμορφολογία της Αθήνας, την οποία μπορούμε να αντιληφθούμε και να συλλέξουμε σαν αποσπασματικές εικόνες μόνο από τις κινήσεις μας στις σκάλες και στους δρόμους.

Εντάσσουμε σε αυτούς τους λόφους την ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ ως το λόφο ο οποίος αναδύεται ή βυθίζεται από/στις διώροφες-τριώροφες κατοικίες και τα νεοκλασικά. Από τη στιγμή που αντιλαμβανόμαστε ότι η πολυκατοικία αναμένει την προγραμματική κατάρρευσή της, αναδύεται η ανάγκη να την "πειράξουμε", να την "ταράξουμε"!!

ΛΥΚΑΒΗΤΤΟΣ

Ένας αστικός λόφος: η πόλη εξαπλώνεται στους πρόποδες του Λυκαβηττού. Επιπεδοποιεί στα σημεία τα λόφο προκειμένου να χαραχθούν δρόμοι και οικοδομικά τετράγωνα. | σκάψιμο λόφου-βήλικες βεμβελίων |

Ο ΛΟΦΟΣ ΤΑ ΚΤΗΡΙΑ

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΣΗΚΕΣ

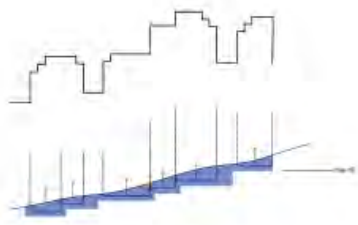
ΕΠΙΠΕΔΟΠΟΙΗΣΗ ΛΟΦΟΥ ΤΑ ΟΙΚΟΠΕΔΑ

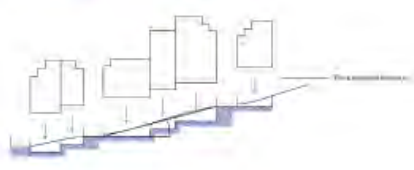
Ο ΛΟΦΟΣ ΜΕ ΤΑ ΚΤΗΡΙΑ

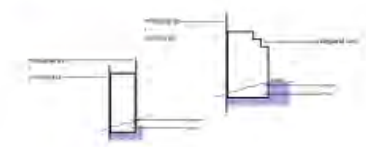
Ο ΛΟΦΟΣ

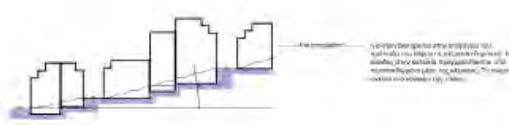
Η ΤΟΠΟΒΕΤΗΣΗ

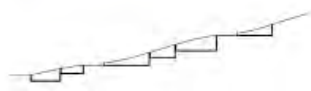
Η ΜΟΝΑΔΑ

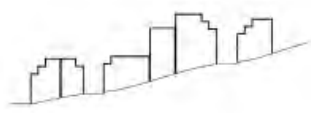
Η ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ

ΤΟ ΚΟΥΦΑΡΙ

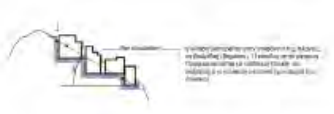
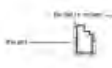
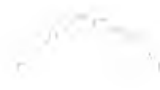

Ο ΛΟΦΟΣ

ΣΤΡΕΦΗ

Αστικές χαράδρες: βίαιη χάραξη δρόμων εντός του λόφου, δημιουργώντας δρόμους κίνησης δύο επιπέδων. Τα κτήρια τοποθετούνται κάθετα εντός του βράχου προκειμένου να είναι εκμεταλλεύσιμη η απόσταση κλίση.

ΑΝΑΦΙΟΤΙΚΑ

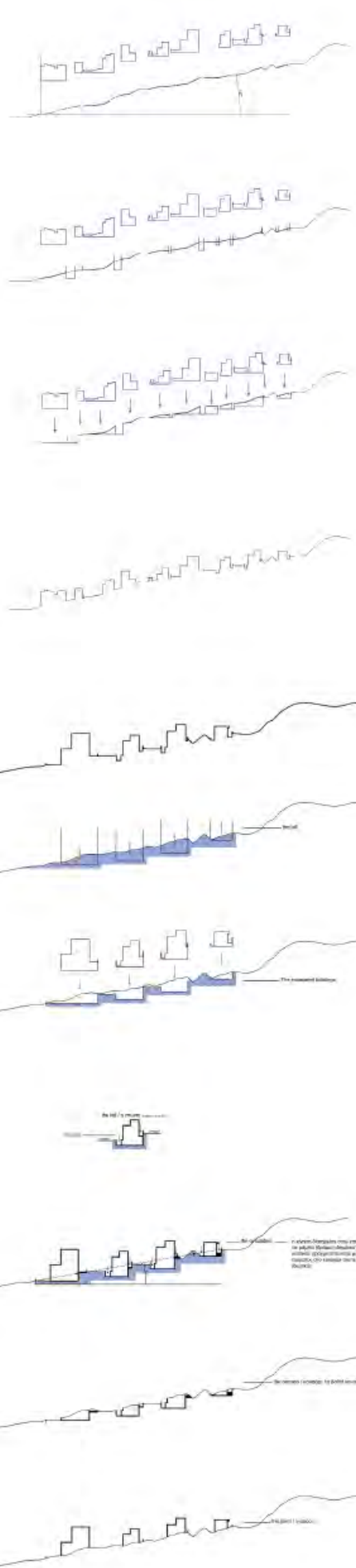
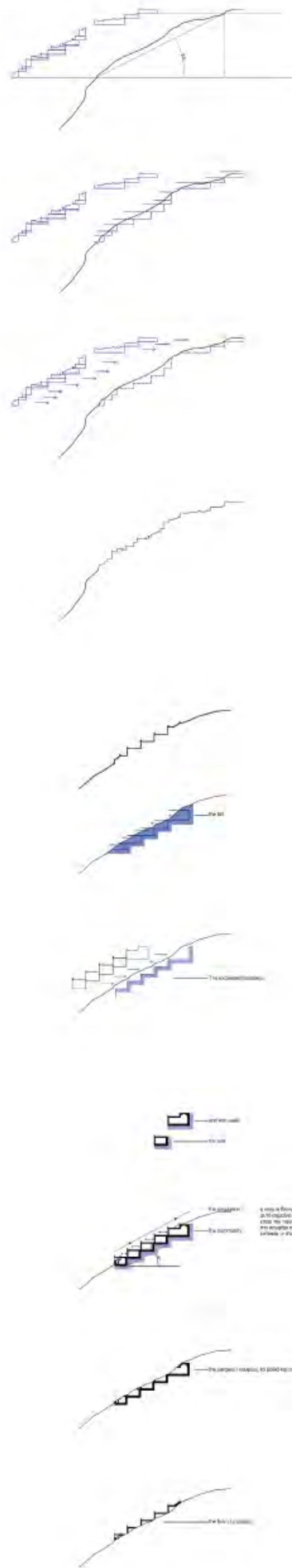
Το αστικό υψόμετρο: χειρονομία στα βράχια ύψους - κτηρίων (Βρίσκονται στα η βέας του σε σχέ...

η εξάπλωση του ύψους στην πόλη. Μια ευαίσθητη
 φάση που προκύπτει από μια κάθετη τοποθέτηση - χαμηλού
 κυρίως διατηρητέα | νεοκλασικά).
 ο φητά σημείο, όπου κανείς έχει την πλήρη θέαση της
 η με την πόλη, τα αρχαία και τα τοπίοσημα.

ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ
 Το νησί: ο βράχος με την πόλη είναι ένα. Τα κτήρια (υπόσκαφα) τοποθετούνται οριζόντια εντός του βράχου δημιουργώντας έναν κτηριακό λόφο (αμφιθεατρικό).
 | σκάψιμο ύψους - εσωτερικά σκαλοπάτια |

ΤΟΥΡΚΟΒΟΥΝΙΑ
 Ο βράχος με την πόλη σε μια πιο κοντινή σχέση απ' ότι στο παράδειγμα του Λυκαβηττού. Βίαιη -ορασιακοδομημένη- χειρονομία πάνω στο βράχο.
 | σκάψιμο ύψους - εσωτερικές (ήμι)σπαιβρίες αυθές |

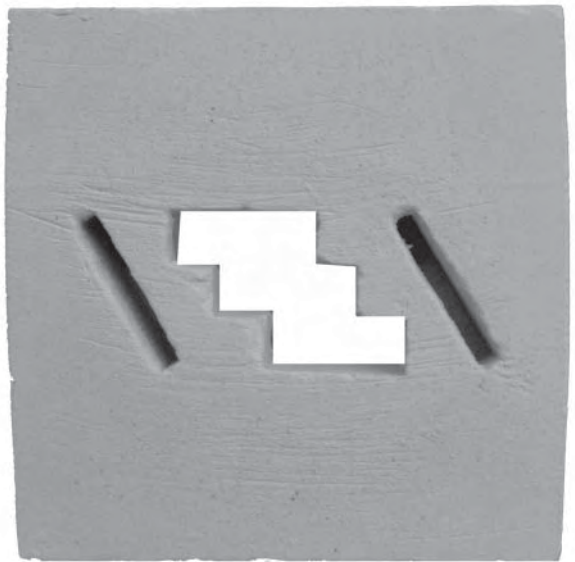

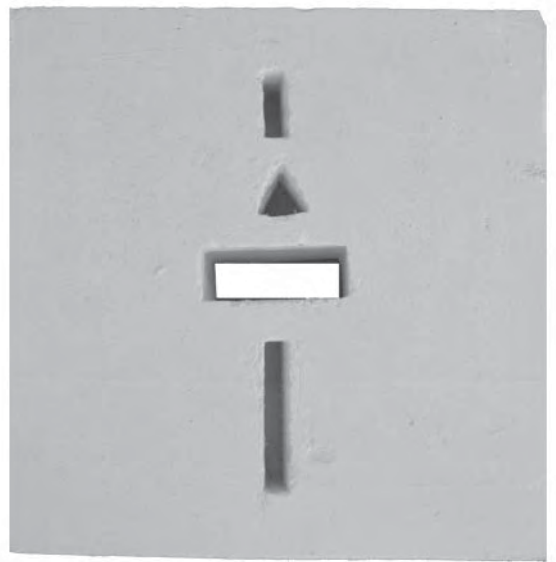
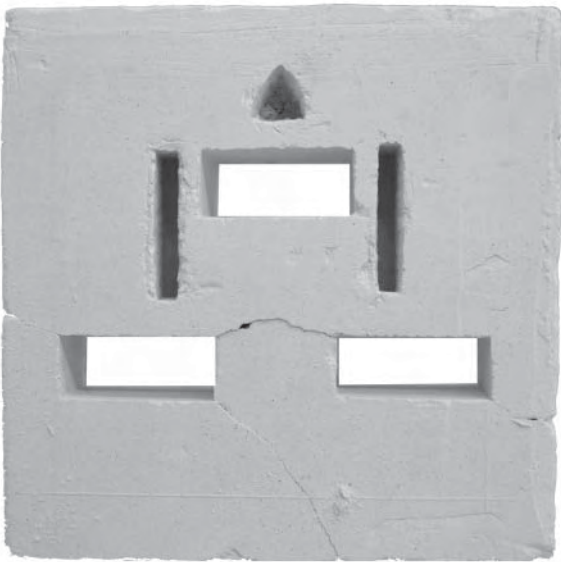
Η σκαλοπατιέρα είναι ουσιαστικά η βάση του κτιρίου, η οποία καθορίζει το ύψος του κτιρίου και την κλίση του δαπέδου. Η σκαλοπατιέρα είναι ουσιαστικά η βάση του κτιρίου, η οποία καθορίζει το ύψος του κτιρίου και την κλίση του δαπέδου.

Η σκαλοπατιέρα είναι ουσιαστικά η βάση του κτιρίου, η οποία καθορίζει το ύψος του κτιρίου και την κλίση του δαπέδου. Η σκαλοπατιέρα είναι ουσιαστικά η βάση του κτιρίου, η οποία καθορίζει το ύψος του κτιρίου και την κλίση του δαπέδου.

ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΛΟΦΟΥΣ

|ΛΥΚΑΒΗΤΤΟΣ_ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ_ΤΟΥΡΚΟΒΟΥΝΙΑ_ΣΤΡΕΦΗ|

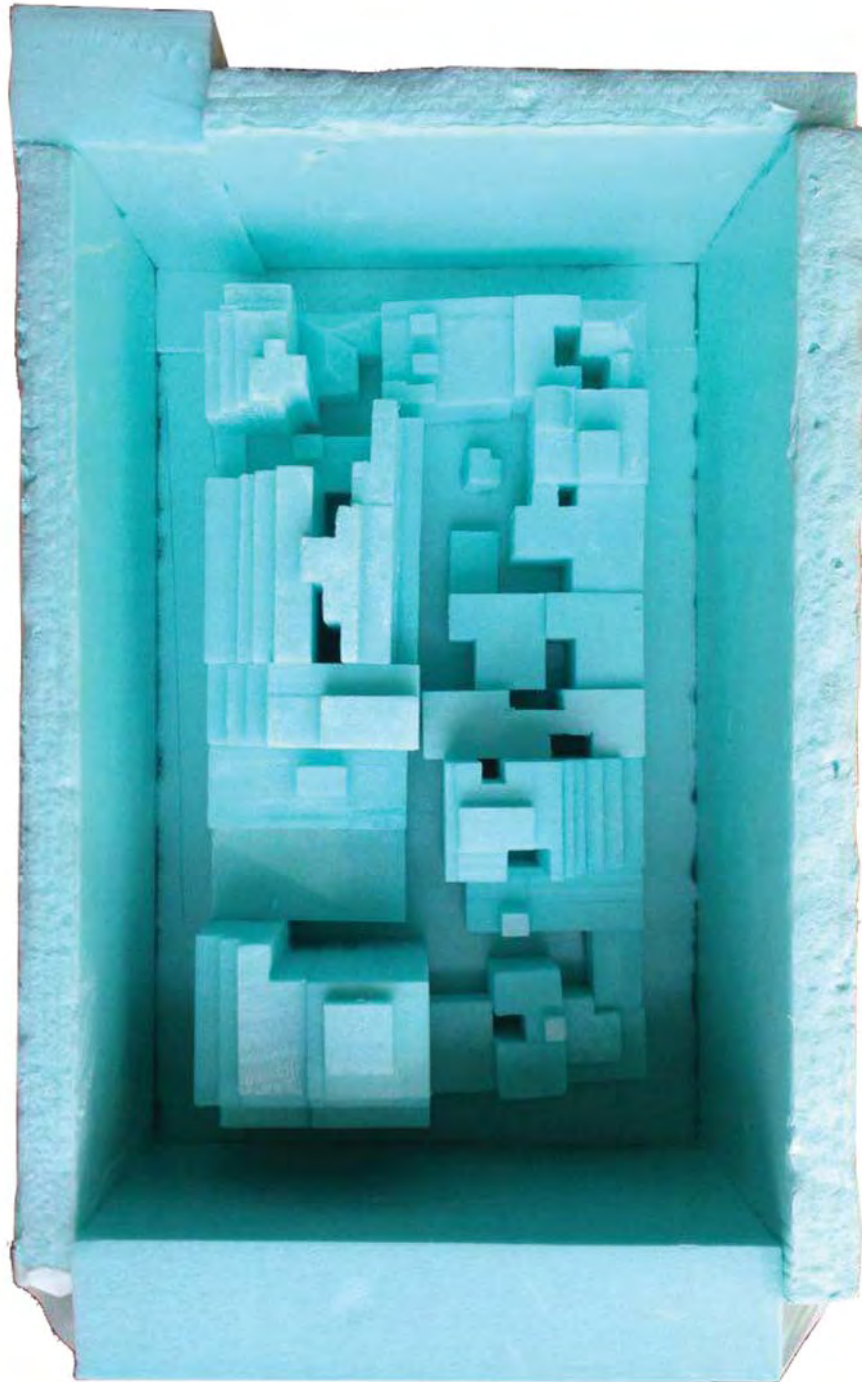
Στόχος είναι η μεταφορά της σωματικής δράσης (που προηγουμένως αφορούσε τις διαδρομές σε λόφους) σε ένα μικρό, πυκνό και ιστορικό κομμάτι πόλης το Γεράνι, διότι περιγράφει από τη μια πλευρά τη μνήμη της πόλης της Αθήνας (νεοκλασικά, χαμηλές κατοικίες) και από την άλλη πλευρά το αθηναϊκό όνειρο, την πολυκατοικία της επανάληψης. Πρόκειται για ένα συνονθύλημα διαφορετικών τάσεων της αρχιτεκτονικής, ίχνη που σήμερα εκφράζουν το βάθος της ιστορικής μνήμης που είναι αποτυπωμένη σε αυτή την περιοχή. Μια περιοχή με ιστορικό υπόβαθρο, καθώς βρίσκεται μεταξύ της Πειραιώς και της Αθηνάς, με έντονη εμπορική δραστηριότητα καθώς επίσης κρύβει έντος της την ιστορία σημαντικών κτηρίων-κελύφων όλων των αρχιτεκτονικών κινήματων, περιόδων και ΓΟΚ που έχουν εφαρμοστεί στην Αθήνα.

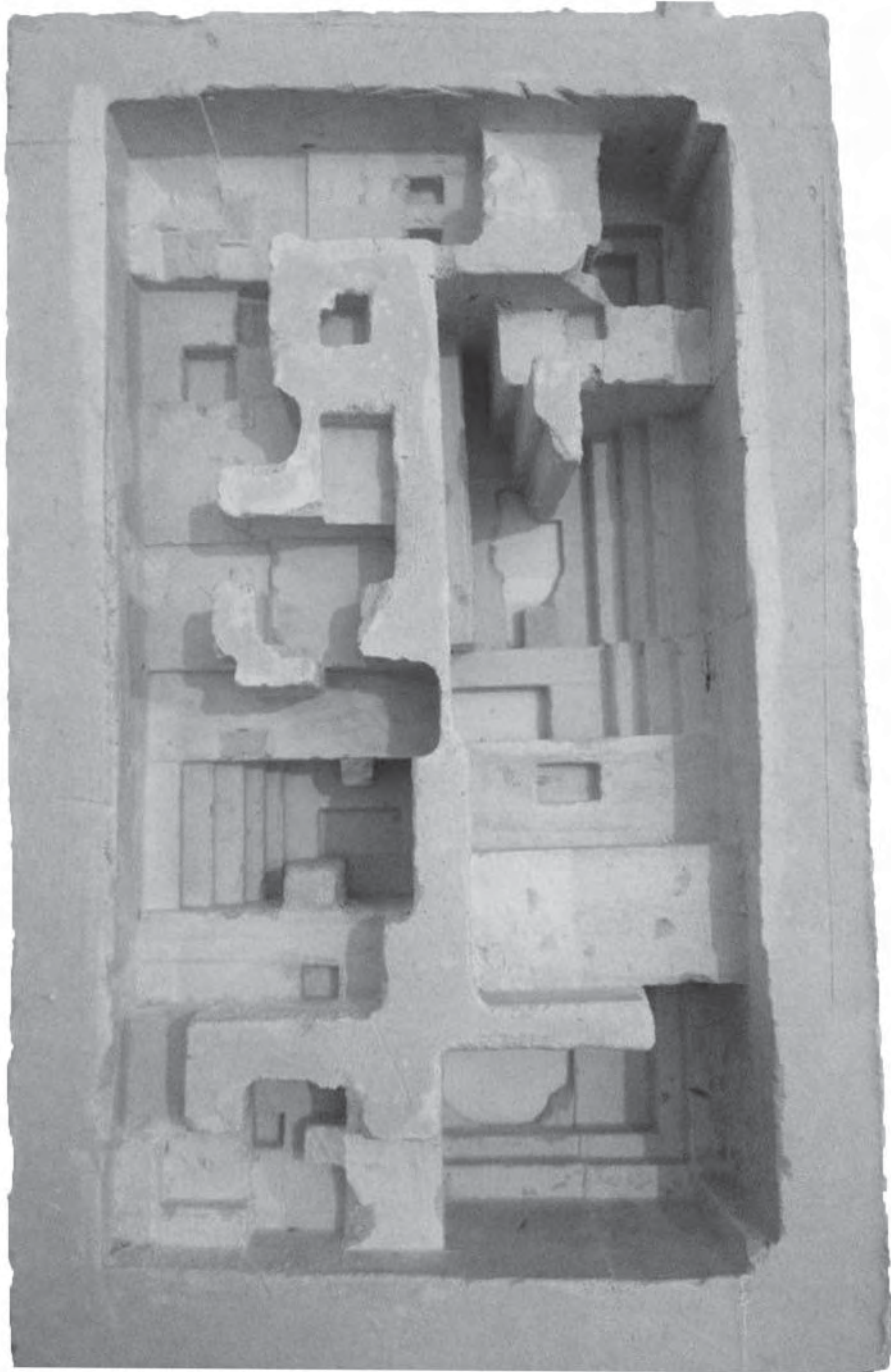
Μέσα από τα βιώματα και την εμπειρία της περιπλάνησης στην περιοχή του Γερανού εντοπίσαμε κάποιες γοητευτικές εκφάνσεις πυκνώσης και αραίωσης. Από τη μια πλευρά έχουμε το κτηριακό απόθεμα το οποίο ταυτίζεται με το "στρίμωγμα" και από την άλλη μια μορφή αποπύκνωσης και εγκατάλειψης του αθηναϊκού κέντρου, ενώ ταυτόχρονα μας διαφεύγει η κρυφή εσωτερική υπερπύκνωση η οποία προκλήθηκε από μια εγκατάσταση μεταναστών στα κουφάρια του αστικού κέντρου (κρυφές υπερπυκνώσεις λόγω μετανάστευσης).

Παρατηρούμε α.χρήση του ισογείου για εμπορικές λειτουργίες, β. εγκατάληψη ενδιάμεσων ορόφων (κρυφό παραγέμισμα) και γ. κάποια ίχνη κατοίκησης στα ρετιρέ. Στοιχεία που μας προκάλεσαν να πειραματιστούμε με τα κελύφη σε αυτή τη συνοικία. Το Γεράνι είναι τόσο γοητευτικό λόγω αυτών των κρυφών και φανερών ενεργειών εντός του που μας οδήγησε να πειραματιστούμε σε αυτό.

Στα χρόνια του 70' είχε τεθεί το ερώτημα: Ποιο είναι το στοιχείο που συγκροτεί την πόλη. Το οικοδομικό τετράγωνο ή το σταυροδρόμι;

Λαμβάνουμε ως δεδομένο ότι το στοιχείο που συγκροτεί την περιοχή μελέτης μας (Γεράνι) είναι το οικοδομικό τετράγωνο. Στην περίπτωση του κανονισμού του "συνεχούς συστήματος", τα κτήρια που αποτελούν το οικοδομικό τετράγωνο διαμορφώνουν ένα κλειστό δαχτυλίδι γύρω από έναν υποχρεωτικά υπαίθριο χώρο στο εσωτερικό του, άτυπο στο σχεδιασμό, η ογκοπλησία του οποίου προκύπτει από τις επεκτάσεις κάθε κτηρίου σε αυτόν και αυτός είναι ο ακάθλιπτος, ο χειρισμός του οποίου αποτελεί βασικό πυλώνα αυτής της εργασίας.

Μετά την έντονη αστικοποίηση της Αθήνας, που ήρθε στην περίοδο του μεσοπολέμου, άλλαξε η εικόνα της πόλης σε αυτό που βλέπουμε σήμερα. Πολλά μονώροφα, διώροφα και τριώροφα κτήρια του κέντρου αντικαταστάθηκαν σύμφωνα με το συνεχές σύστημα, από πενταόροφες και εξαόροφες πολυκατοικίες χωρίς να προηγηθεί διεύρυνση δρόμων. Το αποτέλεσμα είναι μια πολύ πυκνά δομημένη πόλη. Ένα δείγμα της κλίμακας των χρόνων του '50 σώζεται ημικατεστραμμένο. Ο Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός (ΓΟΚ) που επιχειρούσε να προλάβει τις εξελίξεις με συνεχείς αναθεωρήσεις, έτρεχε πάντα πίσω από αυτές.

Τι προκύπτει επομένως όταν τίθεται η ανάγκη να αλλάξει ξανά η πόλη;

Έγινε μια απόπειρα πειραματισμού πάνω και μέσα στα άδεια κελύφη των πολυκατοικιών (αρχικά του οικοδομικού τετραγώνου μελέτης μας και έπειτα σε όλη την περιοχή). Το οικοδομικό τετράγωνο βρίσκεται στο κέντρο της περιοχής μελέτης μας και συγκεκριμένα μεταξύ των οδών αναξαγόρα-μενάνδρου-σοφοκλέους-γερανίου, καθένas από τους οποίους μας δίνει

διαφορετικές υφές μετώπων καθώς και διαβαθμίσεις της κινητικότητας . Αρχικά, εστίασαμε το ενδιαφέρον μας στη σχέση του δρόμου με το κτήριο ή καλύτερα στη σχέση του δημόσιου χώρου με τον ιδιωτικό χώρο, μέσω μιας διαδρομής ελεγχόμενης από διαδοχικά κατώφλια εντός των στοών. Ο χαρακτήρας της ελληνικής πολυκατοικίας γεννήθηκε και διαμορφώθηκε : α.από το μέγεθος του οικοπέδου και τα τυπολογικά χαρακτηριστικά του οικοδομικού τετραγώνου που το περιείχε σε κάτοψη και τομή, β.από το νομοθετικό πλαίσιο του ΓΟΚ που προσδιόριζε την εκμετάλλευση των οικοπέδων, που συγκροτούσαν αυτά τα οικοδομικά τετράγωνα, δηλαδή την επιτρεπόμενη κάλυψη και τον αριθμό των ορόφων, γ.από το πλάτος των δρόμων που περιέβαλαν τα οικοδομικά τετράγωνα και τη συμβολή τους στη γενική οργάνωση του κυκλοφοριακού συστήματος της πόλης, καθώς και δ.από το σύστημα της αντιπαροχής.

Εστιάζοντας στο νομοθετικό πλαίσιο του ΓΟΚ και συγκεκριμένα στο ύψος: "Ύψος κτηρίου σε ορισμένη θέση του είναι η κατακόρυφη απόσταση από το σημείο που αποτελεί την αφετηρία μέτρησης, κατά τις διατάξεις του νόμου αυτού (στάθμη του πεζοδρομίου ή οριστική στάθμη του εδάφους ή φυσικό έδαφος) έως τη στάθμη της τελικής επάνω επιφάνειας του τελευταίου ορίου, στην οποία συμπεριλαμβάνεται η μόνωση και η επίστρωσή της στη θέση αυτή." [...] "Το μεγαλύτερο από τα ύψη που πραγματοποιούνται είναι το μέγιστο πραγματοποιούμενο ύψος του κτηρίου." Καθώς και το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος ή μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος περιοχής είναι το "ύψος του ανώτατου επιπέδου του κτηρίου, επάνω από το οποίο απαγορεύεται κάθε δόμηση εκτός από τις εγκαταστάσεις που επιτρέπονται ειδικά και περιοριστικά".

Οι αλλαγές που πραγματοποιήσαμε, αρχικά, αφορούν τα χαμηλά κτήρια του οικοδομικού τετραγώνου (μονώροφα, διώροφα, τριώροφα).

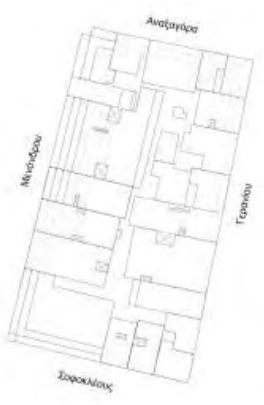
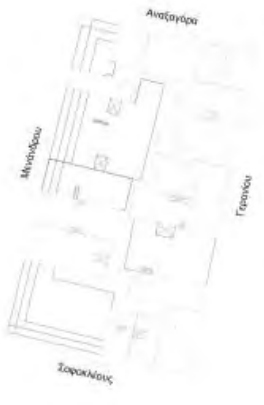
Πραγματοποιείται αύξηση κατά x αριθμό ορόφων του ύψους του μετώπου. Σε κάθε οικοδομικό τετράγωνο ο αριθμός x προκύπτει από το μέσο όρο των ορόφων του μετώπου (χωρίς τον υπολογισμό των ρετιρέ) των υπάρχοντων κτηρίων.

*Στην προκειμένη περίπτωση του οικοδομικού μας τετραγώνου είναι 5 όροφοι.

Επόμενο σενάριο (ακραίο), λαμβάνοντας υπόψιν τον κανονισμό που προέκυψε για την επίλυση ζητημάτων ηλιασμού και αερισμού (δηλαδή τη σταδιακή υποχώρηση ανά 2,5μ. των τελευταίων ορόφων των πολυκατοικιών, ως προς την πλευρά του δρόμου, ανάλογα με το πλάτος του) πραγματοποιήσαμε αύξηση του ύψους των κτηρίων με μόνο περιορισμό την υποχώρηση των 2,5μ. από τον προκείμενο όροφο έως ότου το μήκος (της καθέτου στη γραμμή του εξώστη) του τελευταίου ορόφου να μην υπερβαίνει τα 6μ. και να μην είναι μικρότερο των 3μ. (εξαρτάται από το πάχος των τοίχων).

Τελικό σενάριο (επίλυση), αφού πραγματοποιήθηκε η ακραία ανύψωση των κτηρίων, λαμβάνοντας ως νέο δεδομένο της πόλης τους νέους αυτούς όγκους, τον προσανατολισμό, και τα κλιματικές συνθήκες της Αθήνας και μέσω της χρήσης ψηφιακών εφαρμογών (grasshopper, plug in ladybug), δημιουργήσαμε μια νέα μορφή πόλης, πιο γεμάτης και ταυτόχρονα πιο φωτεινής.

Πιστεύουμε ότι οι προσθήκες συγκροτούν «λόφους» με κορυφές δίνοντας νέες ευκαιρίες για πανοπτικές θεάσεις και ανάγνωσης πόλης αλλά και νέες ευκαιρίες για συλλογικές εκμεταλλεύσεις.

υπόρχον

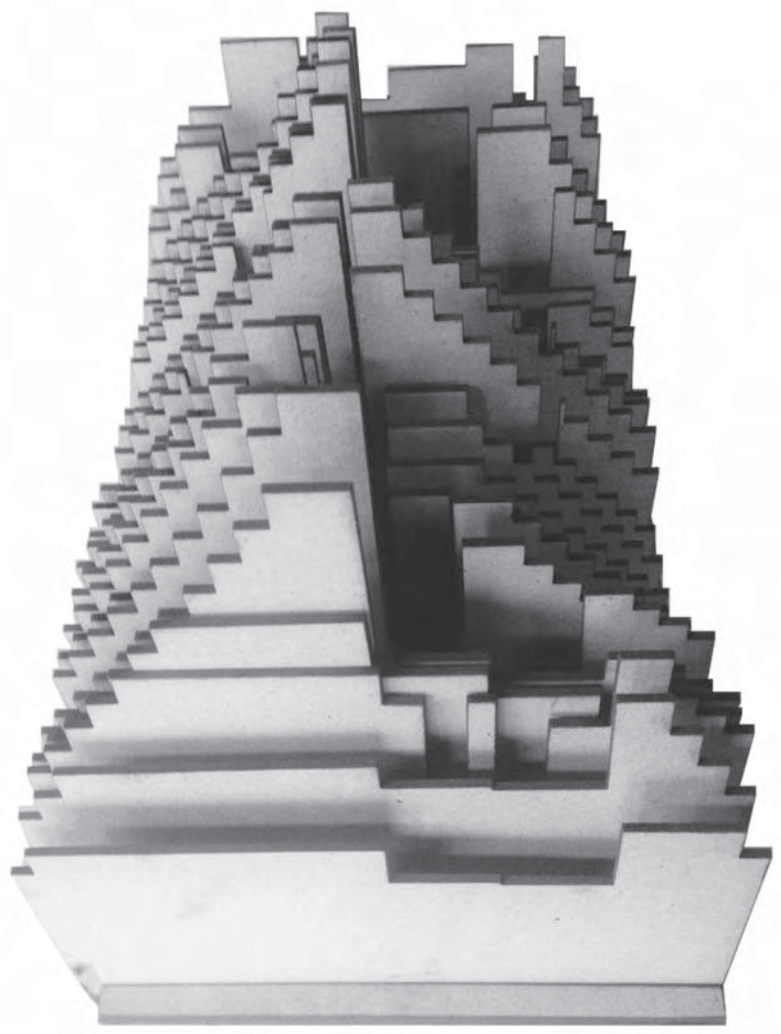
σενάριο 1

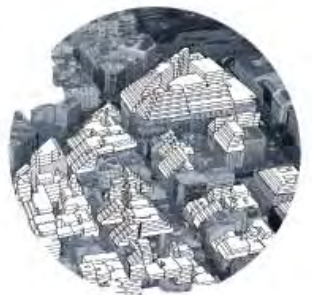
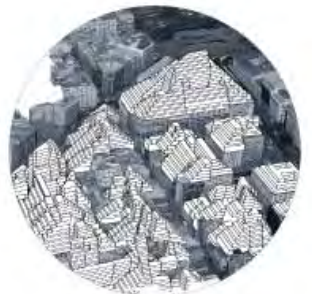

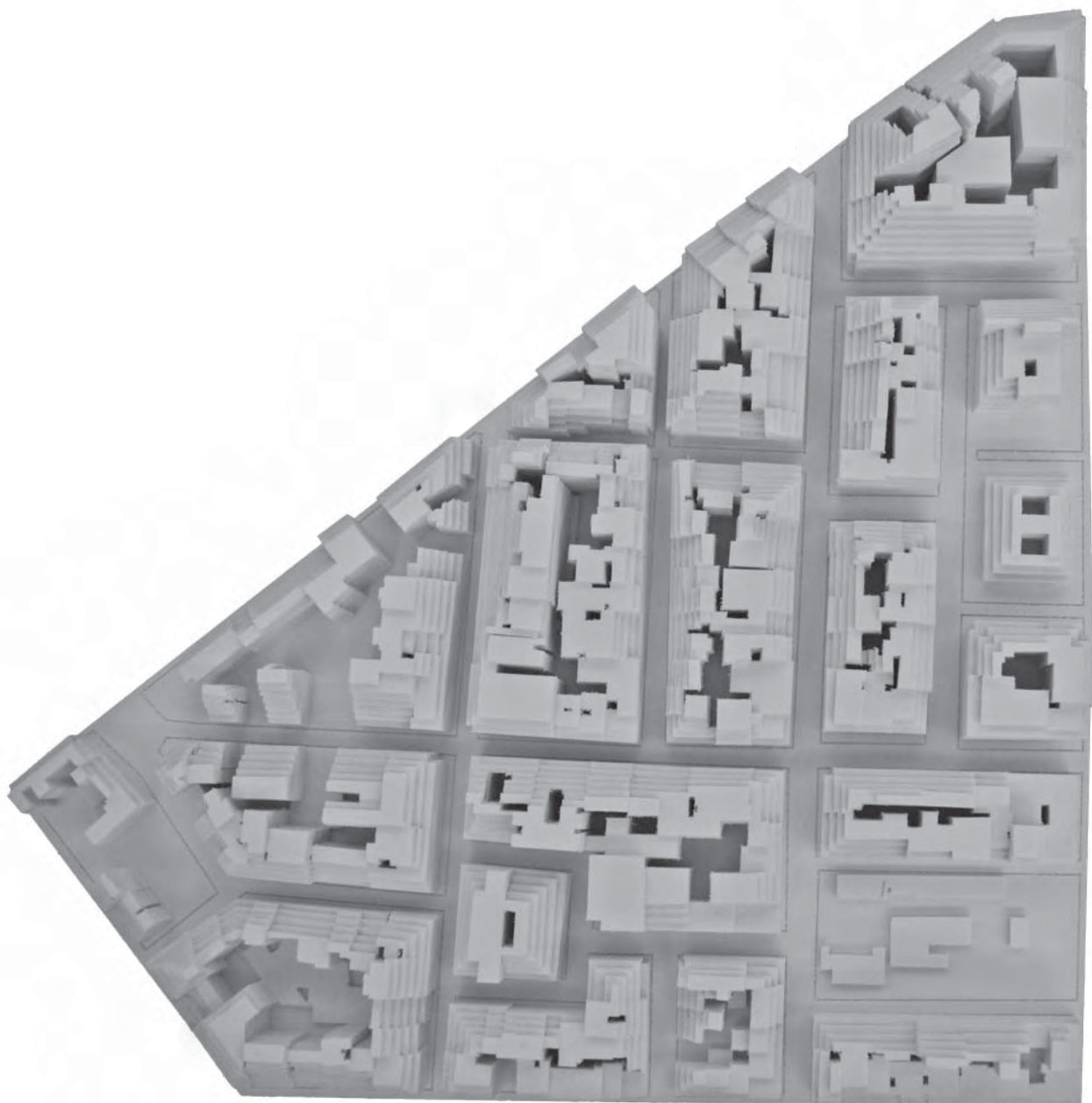
σενάριο 2 (ακραία)

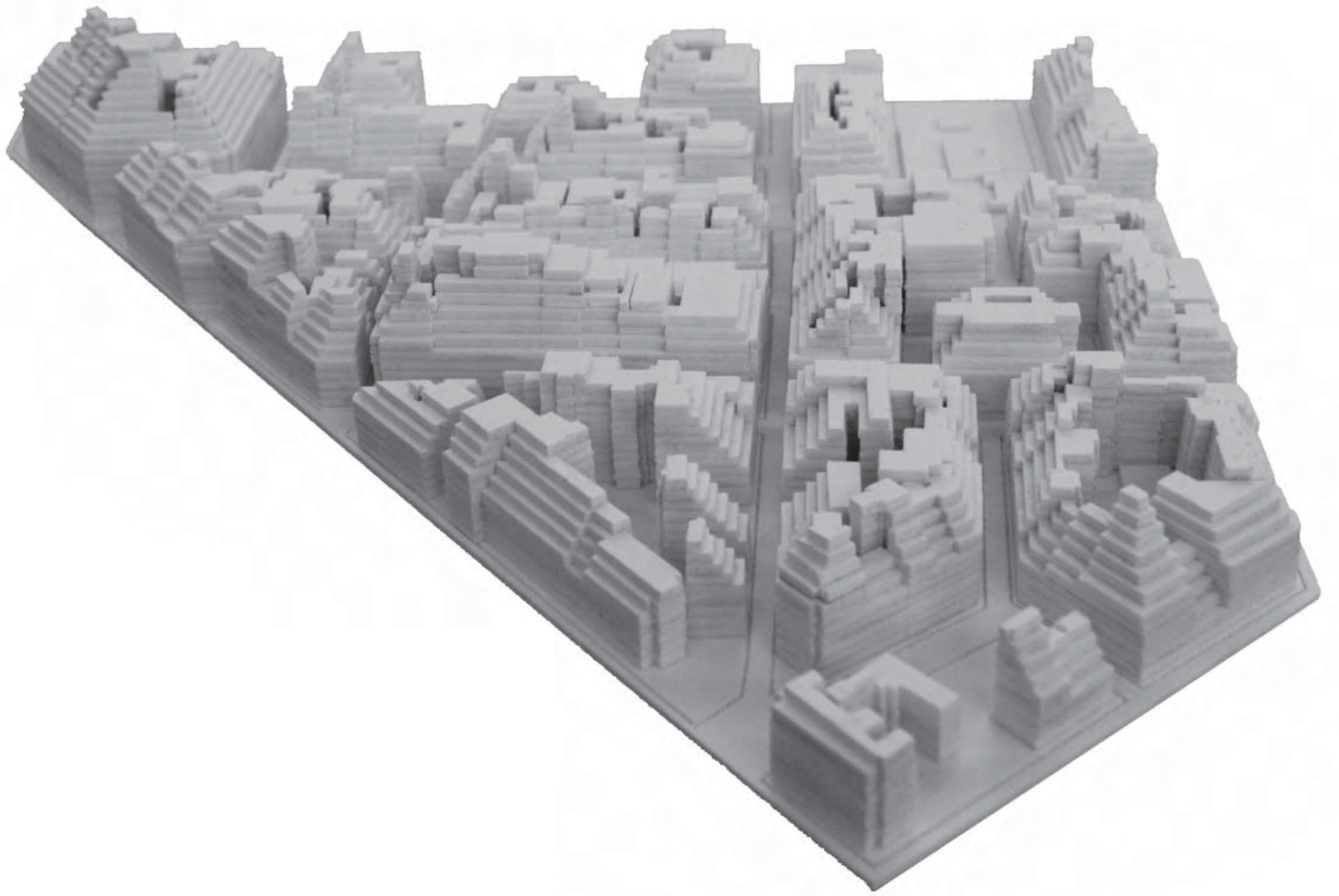

σενάριο 3 (πρόταση)

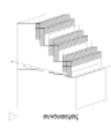
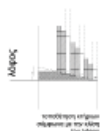
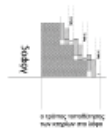
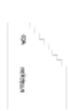

Επόμενο στάδιο της μελέτης μας σε συνδυασμό με τη χρήση των συμπερασμάτων από τη μελέτη των λόφων, ήταν η “κοπτοραπτική” τέχνη της διαμόρφωσης διαγραμμάτων τόμων μιας τυπικής αθηναϊκής πολυκατοικίας (στον ακραίο βαθμό ανύψωσής της), σε μικρούς αστικούς λόφους. Πειραματικές προσπάθειες με τη χρήση των δεδομένων: της κίνησης, την τοποθέτηση των κτηρίων στο λόφο, την κλίση. Ένα παιχνίδι προσθαφαίρεσης όγκων.

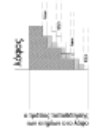
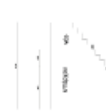
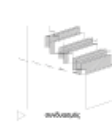
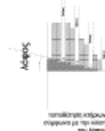
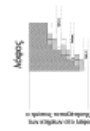
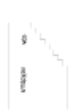
Επίκεντρο της προσπάθειας αυτής (σε βαθμό εμμονής) ήταν η αποπύκνωση τα χαμηλών επιπέδων, με στόχο την αύξηση του ακαθύπτου, με ευκολότερη πρόσβαση σε αυτόν μέσω των στοών (προοπτικά δίνει της εντύπωση υπερπύκνωσης). Έγινε προσπάθεια προσθαφαίρεσης όγκων προκειμένου τα ποσοστά αυτά να διατηρηθούν στο ίδιο επίπεδο.

Οι δύο παράμετροι που λήφθηκαν υπόψιν για τη διαμόρφωση της κεντρικής μας ιδέας ήταν η θέα και η πύκνωση καθ' ύψος, ένα άδειασμα των κατώτερων όροφων, μια επαναφορά τους στο φως, τοποθετώντας τους σε υψηλότερους ορόφους.

ΛΥΚΑΒΗΤΟΣ

ΣΤΡΕΦΗ

ΑΝΑΓΙΩΤΙΚΑ

παράδειγμα

απλοποίηση

το "βουνό"

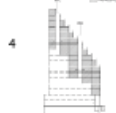
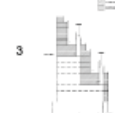
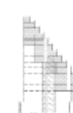
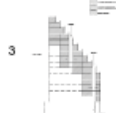
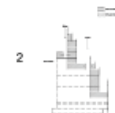
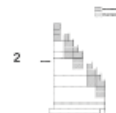
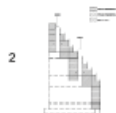
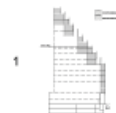
παράδειγμα

απλοποίηση

το "βουνό"

παράδειγμα

απλοποίηση

παράδειγμα

απλοποίηση

το "βουνό"

ο λόφος

παράδειγμα

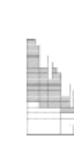
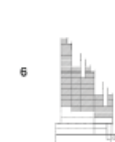
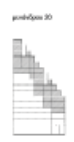
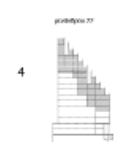
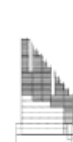
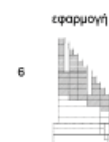
απλοποίηση

το "βουνό"

ο λόφος

παράδειγμα

απλοποίηση

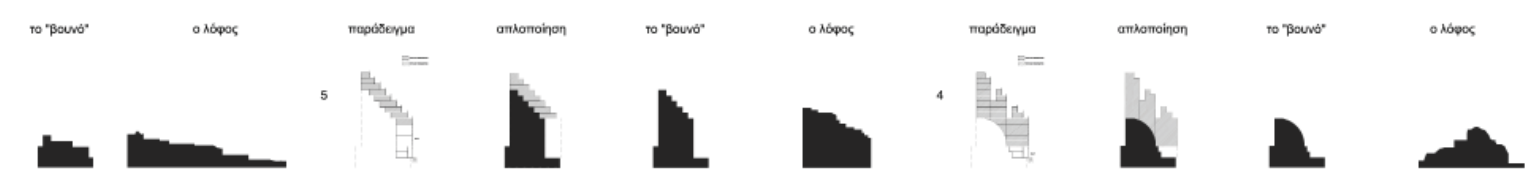
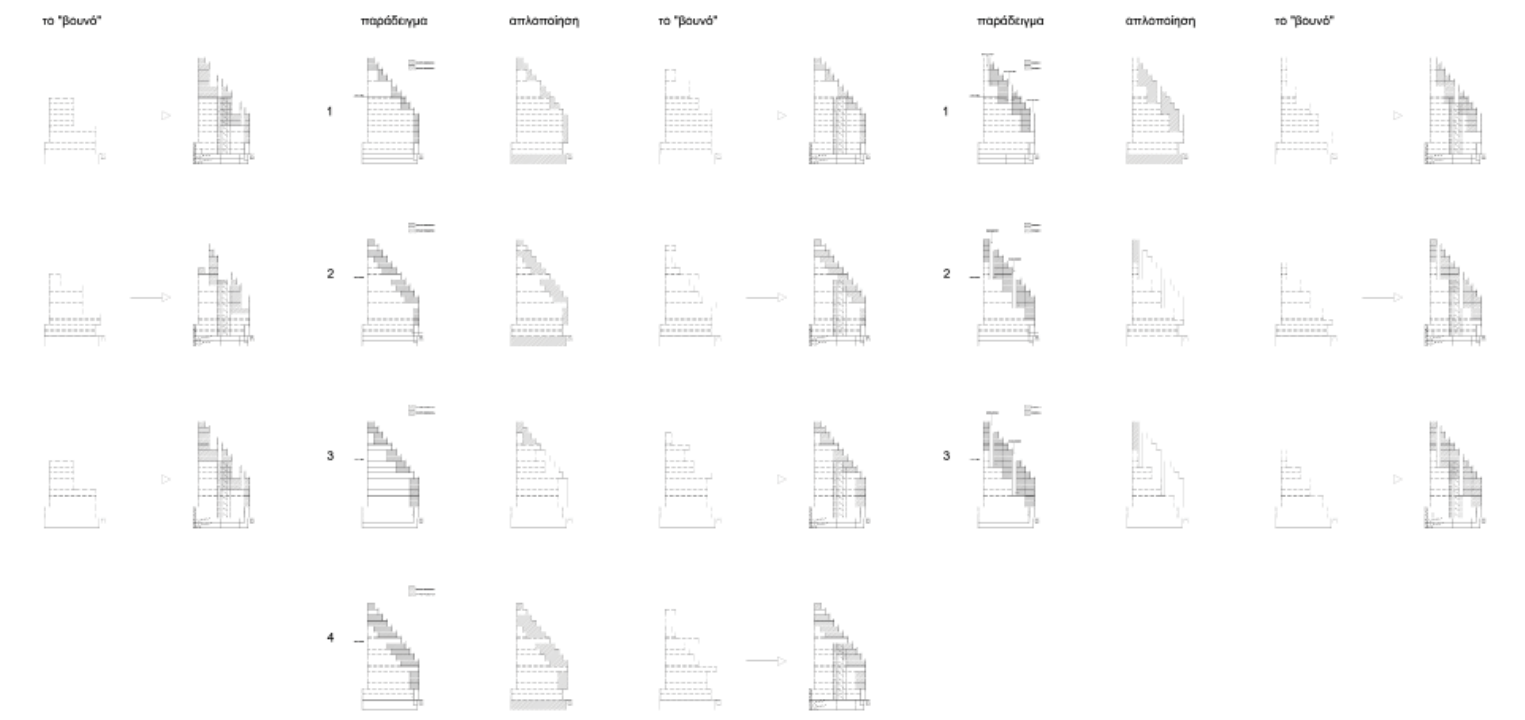
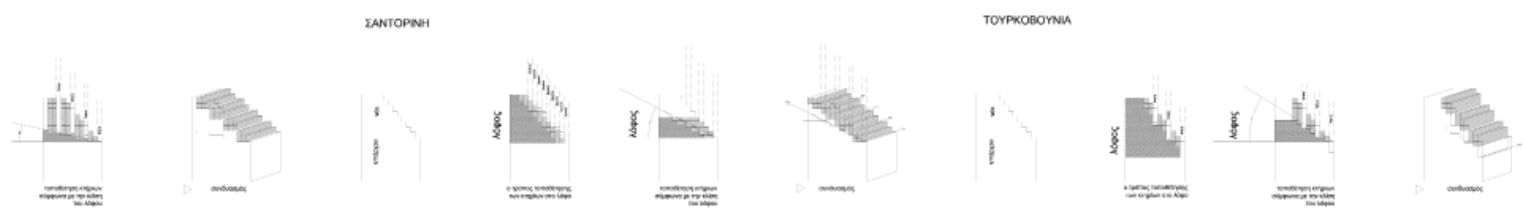

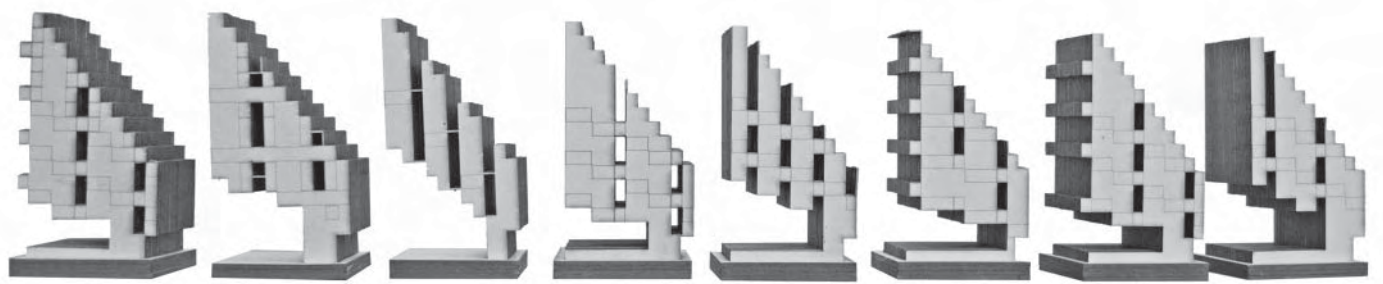
εφαρμογή

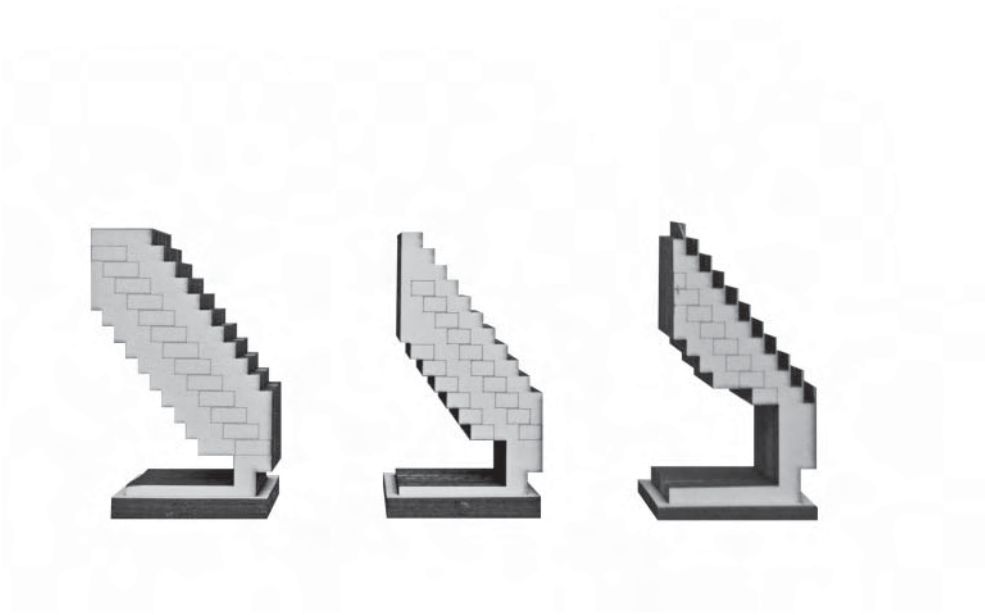
μέτρο 7'

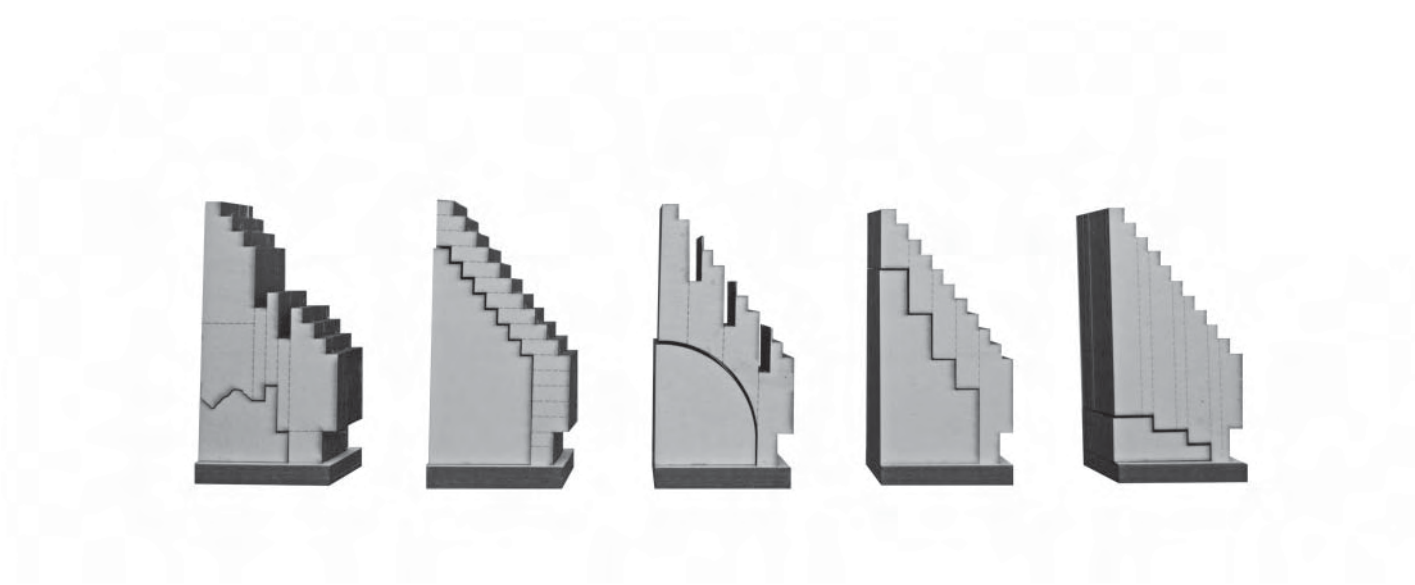
μέτρο 30'

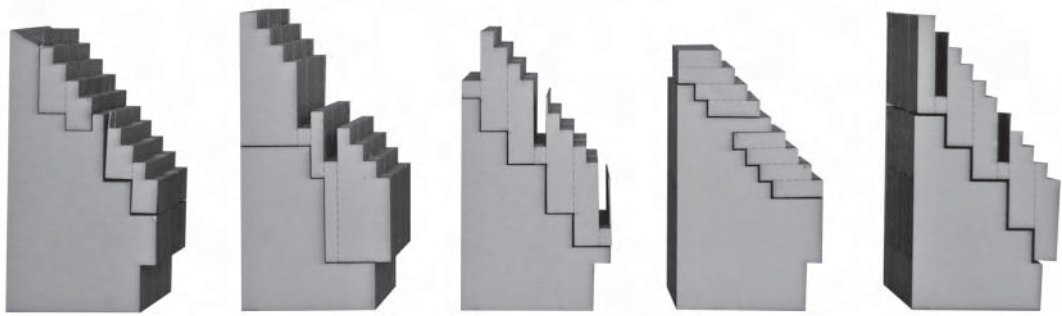
6

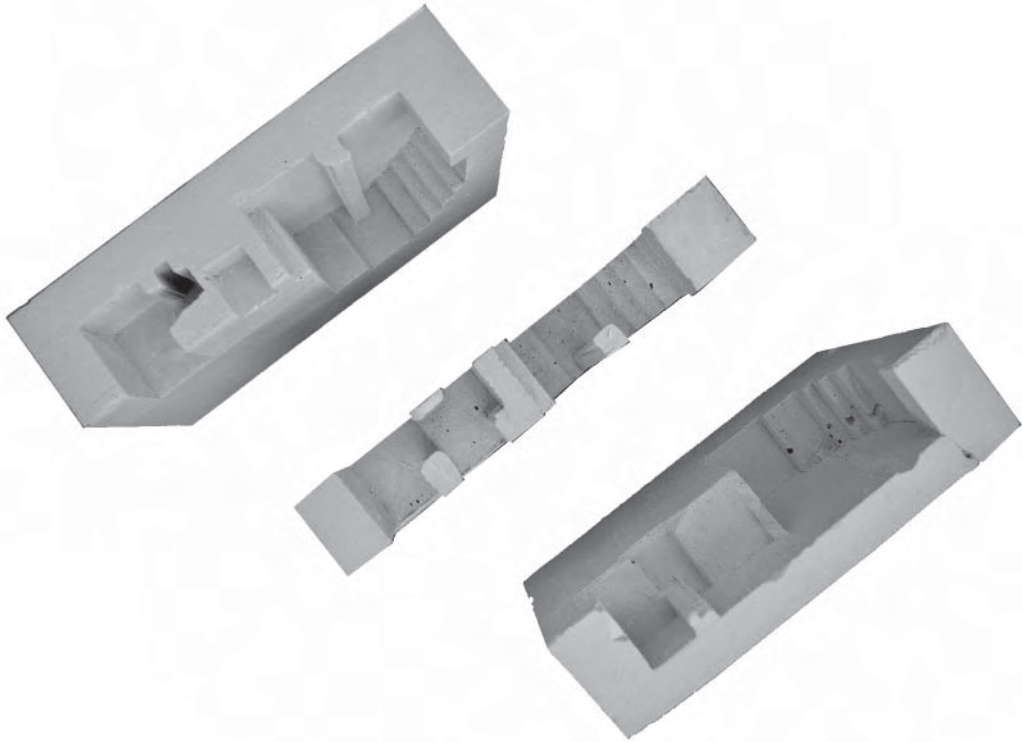

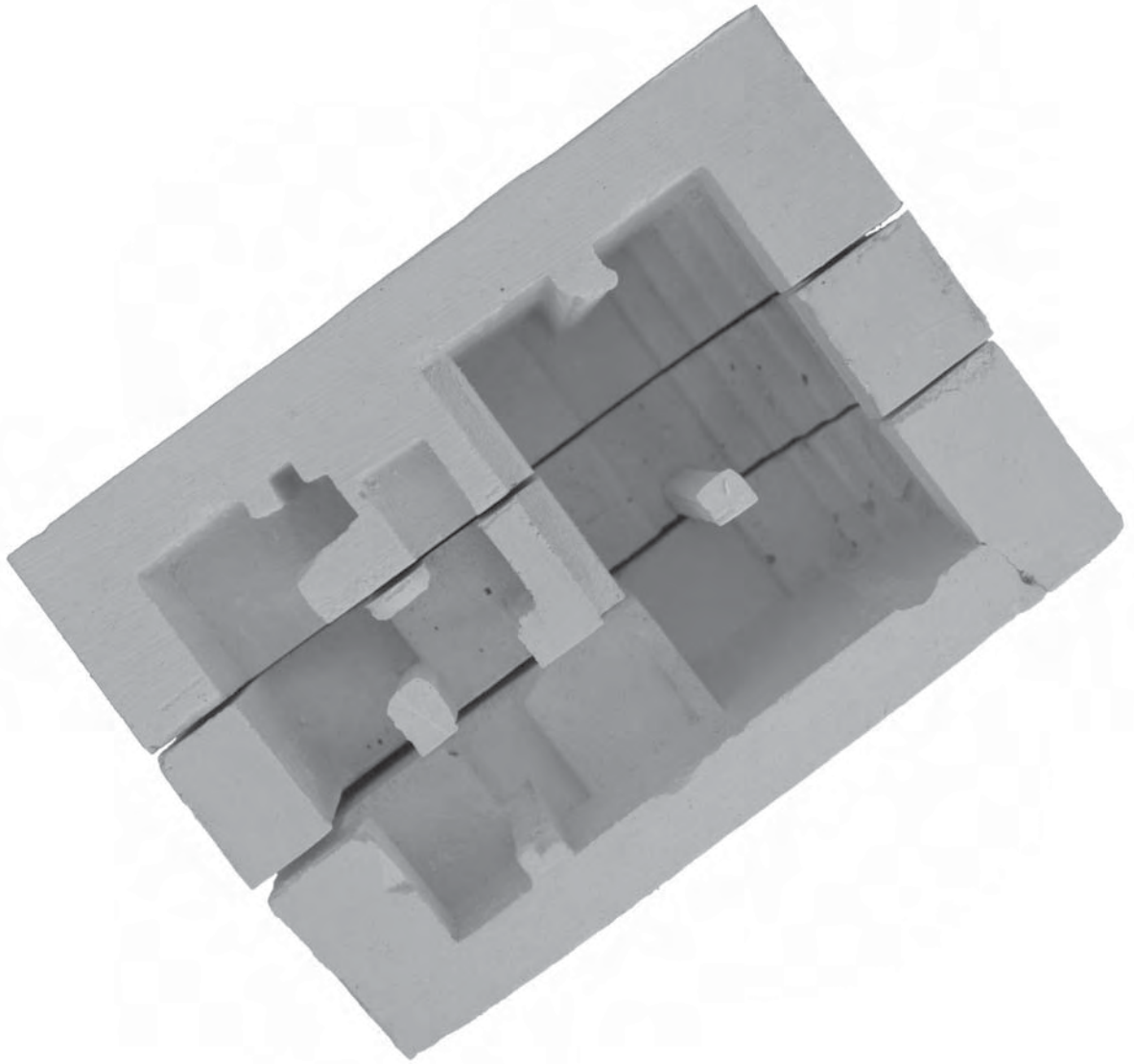

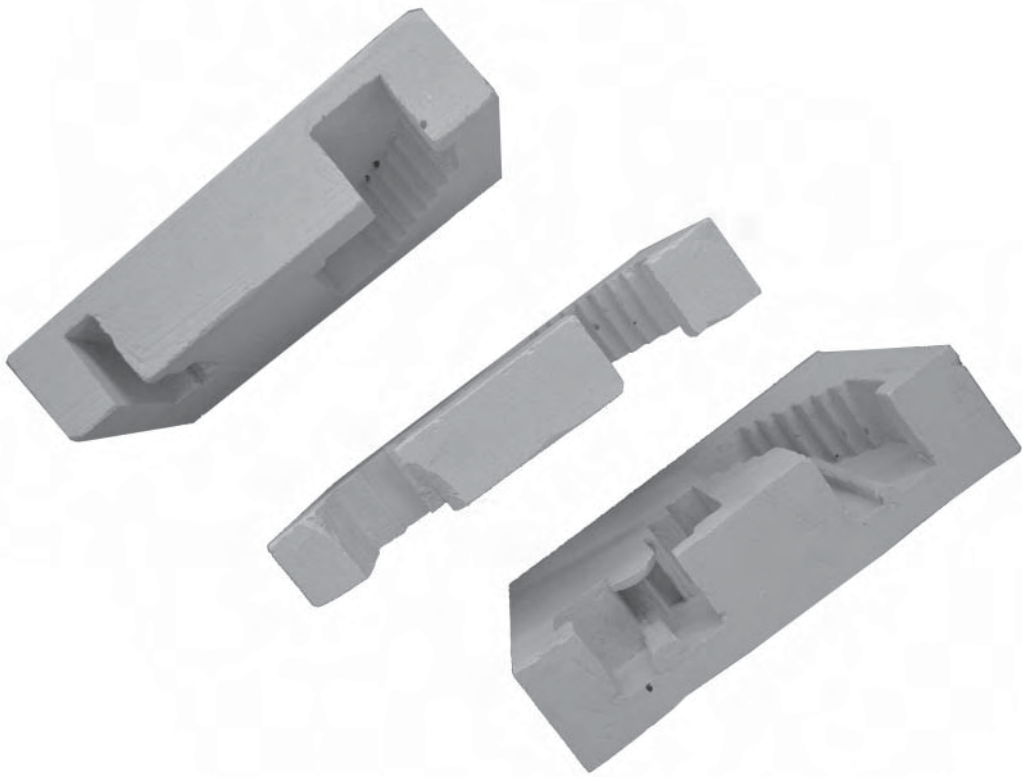

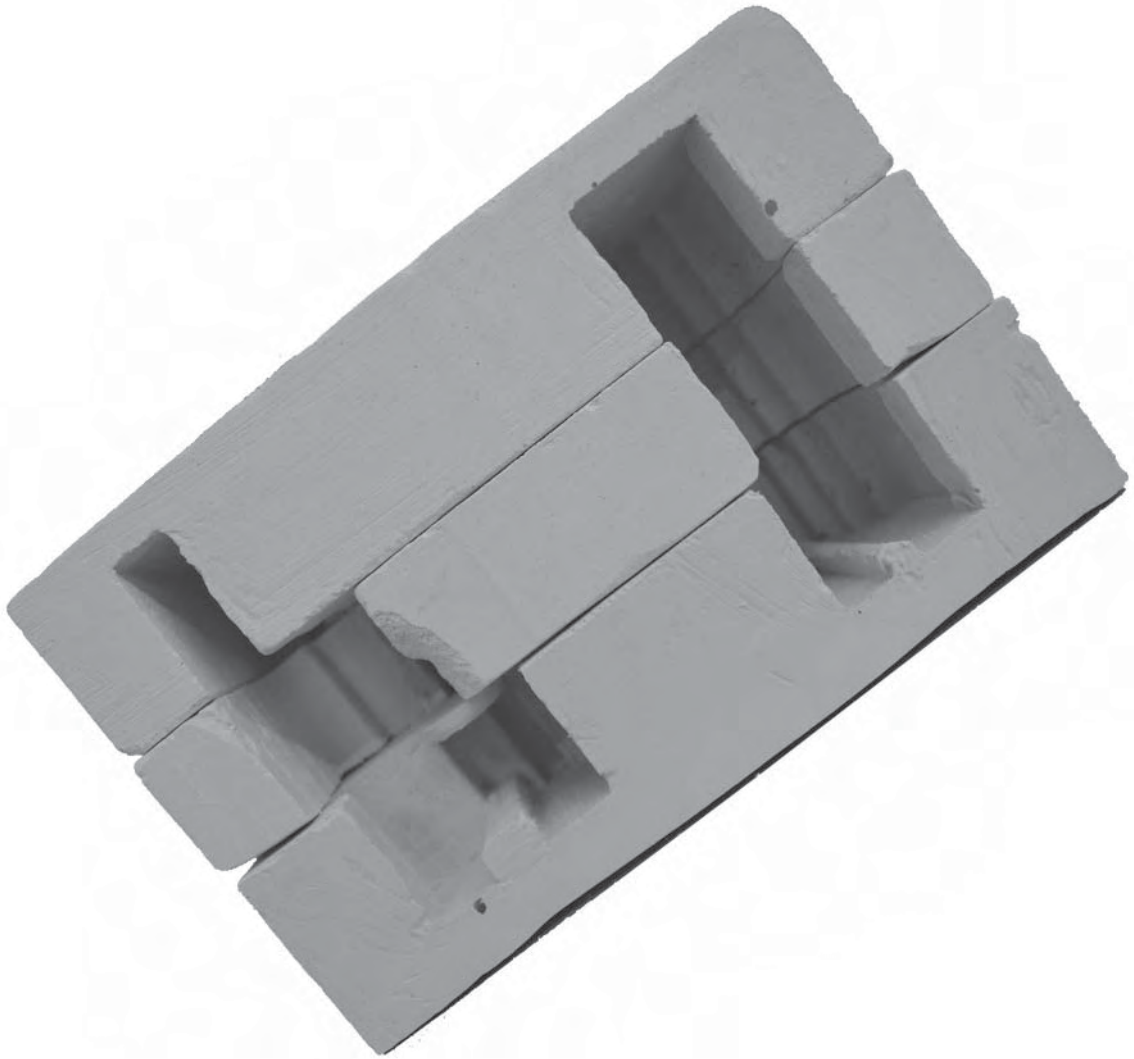

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΚΑΛΥΠΤΟΥ

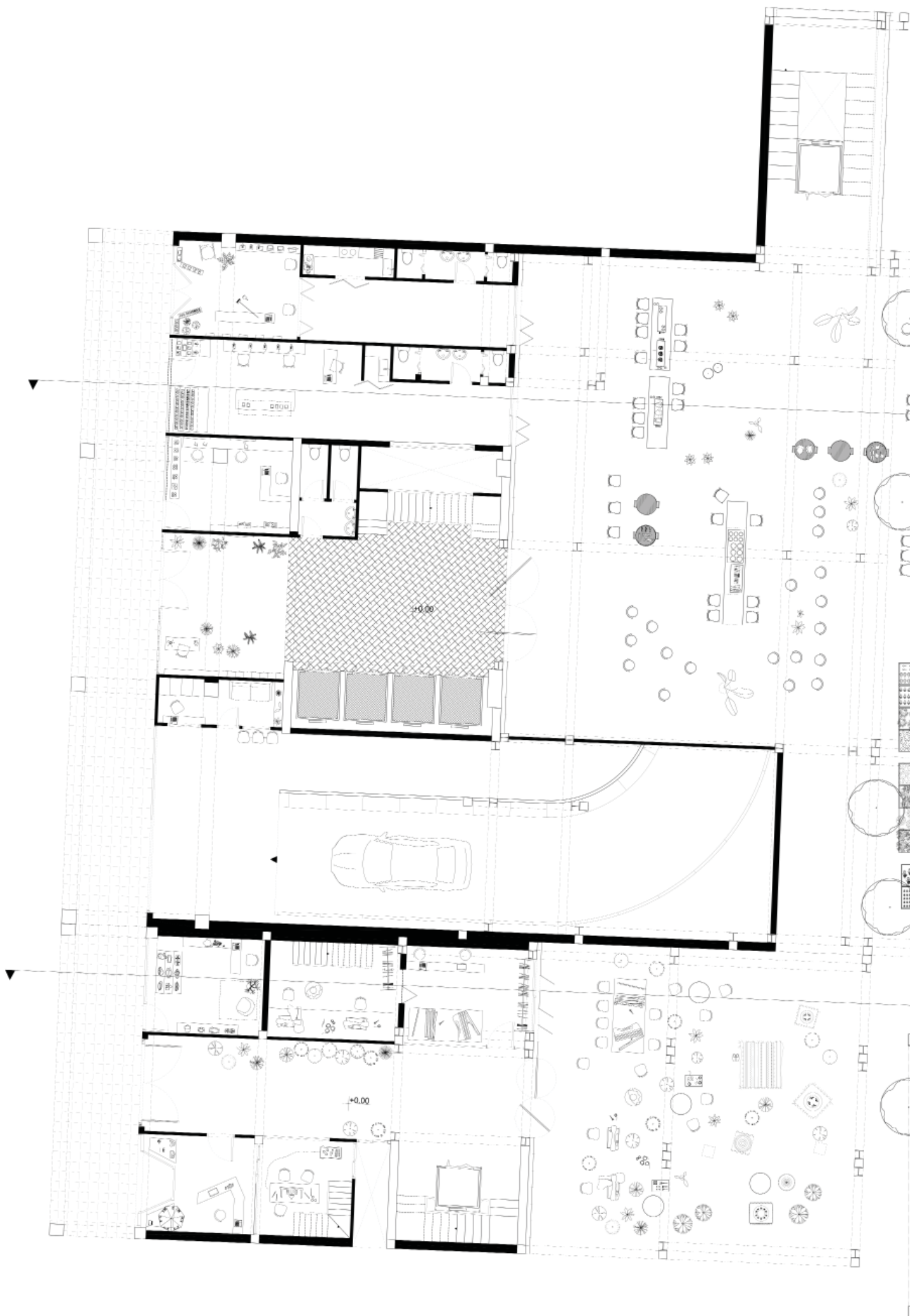

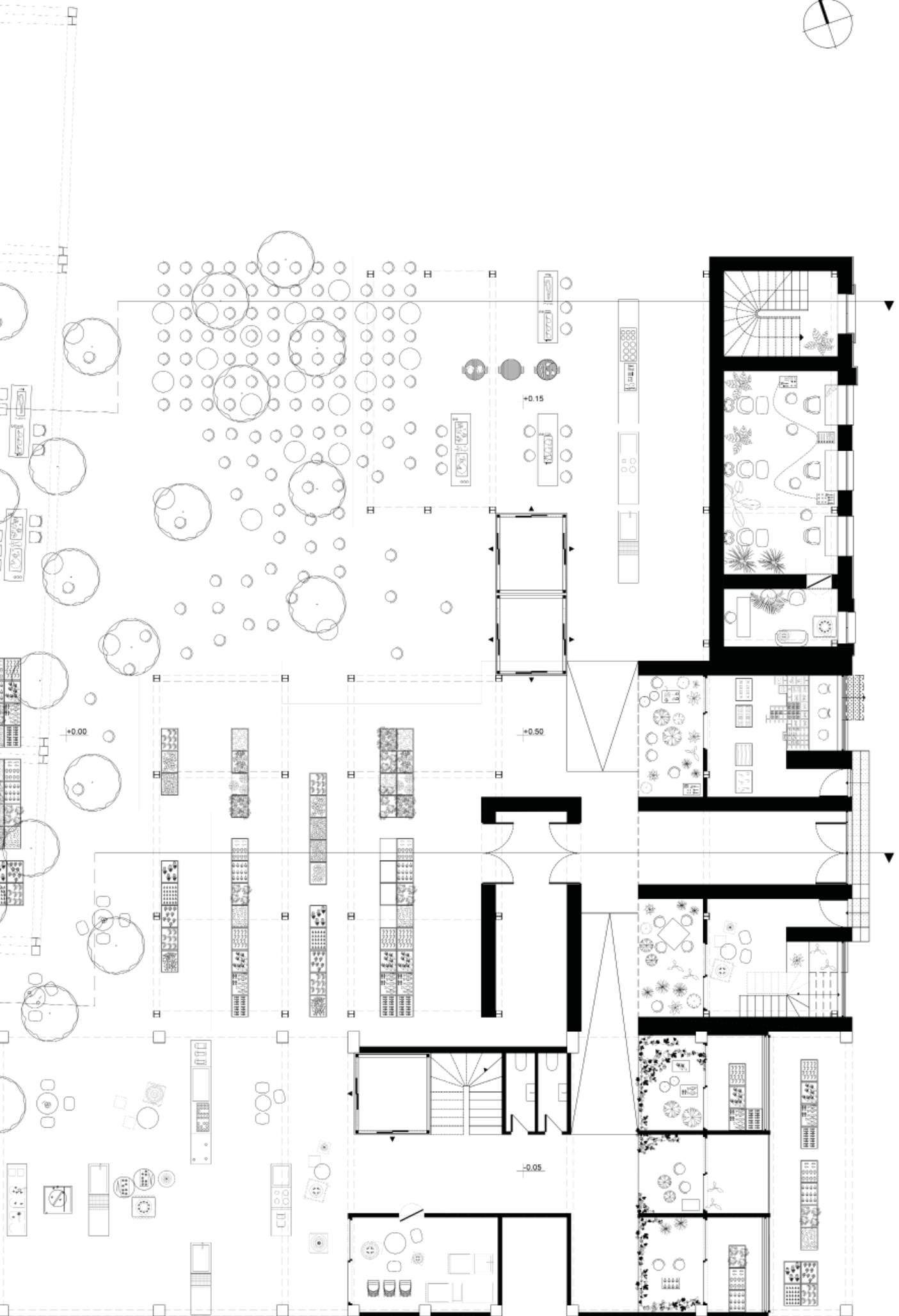
Κρατώντας λοιπόν τις βασικές παραμέτρους μελέτης μας, κανόνες ανύψωσης, τις κινήσεις στους λόφους, τις τυπολογίες προσταφάιρεσης όγκων, προσθέσαμε ένα ακόμα κανονισμό του Γοκ που αφορά τις συνθήκες κυκλοφορίας των πεζών. Για τη βελτίωση τους διευρύνει τις διαστάσεις των στενών πεζοδρομίων, καθιερώνοντας για τους δρόμους μεγάλης κυκλοφορίας στο ισόγειο τις στοές, αυξάνοντας ανάλογα τον αριθμό των ορόφων. Κανονισμό των οποίου επιβάλλουμε σε κάθε κτήριο, ώστε να προωθηθεί η εύκολη πρόσβαση στον ακάηλυπτο.

Επομένως, αυτές οι δεσμεύσεις, της διαδοχικής υποχώρησης των τελευταίων ορόφων από την οικοδομική γραμμή ανά 2,50 μ. και των υποχρεωτικών στοών όπου επιβάλλονταν, υποχρέωναν τους αρχιτέκτονες να σχεδιάζουν και να συντονίζουν τον υποτιθέμενο «τυπικό όροφο», μαζί και τις προσπάθειες μας που στηρίχτηκαν πάνω στο υπάρχον κτηριακό απόθεμα.

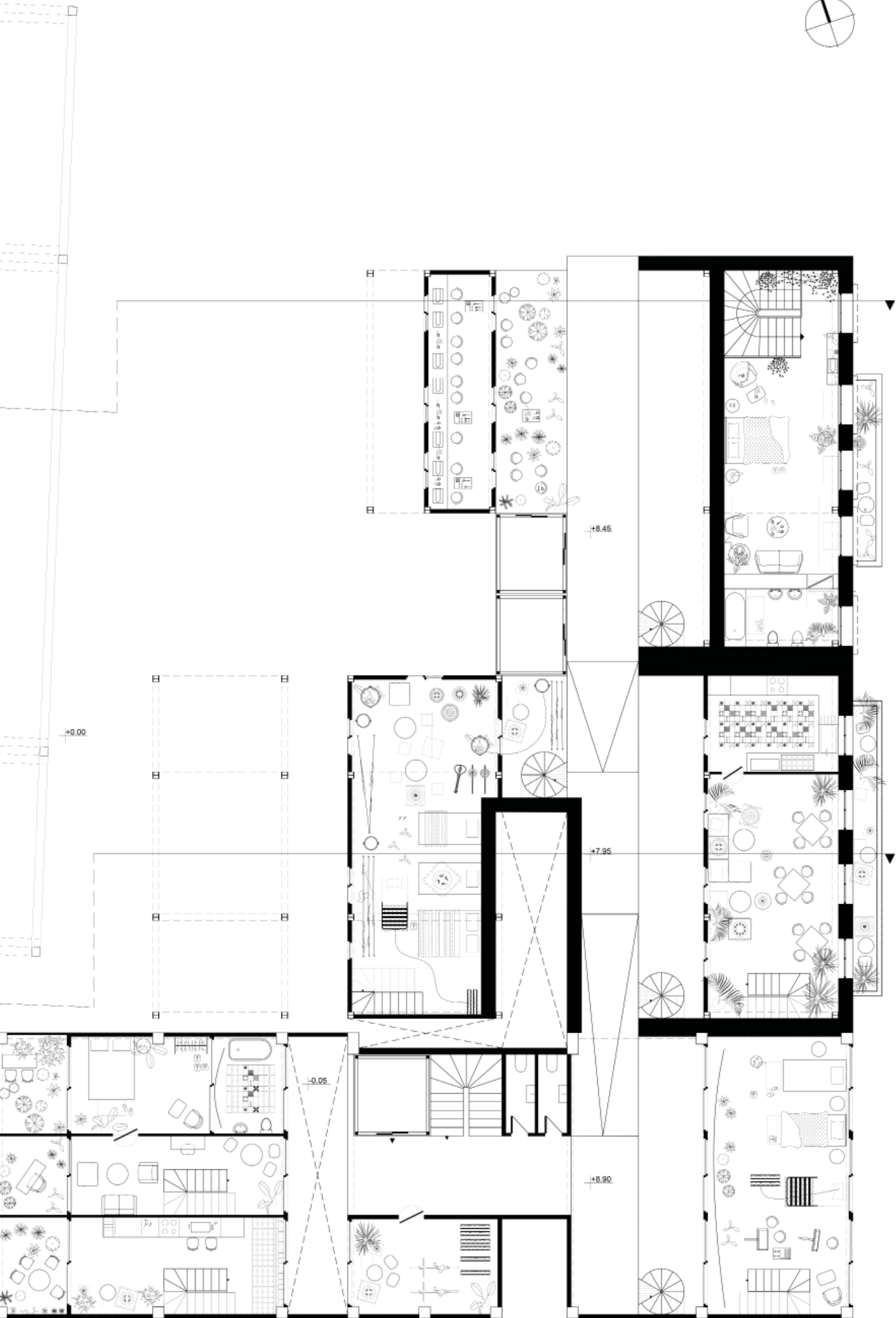
Επιστρέφοντας στο οικοδομικό τετράγωνο μελέτης μας, απομονώσαμε 5 κτήρια μελέτης που αποτέηλεσαν το έδαφος για το σχεδιασμό αυτής της διπλωματικής. Τα δύο κτηρία βρίσκονται επί της οδού Μενάνδρου και τα υπόλοιπα τρία επί της οδού Γερανίου δείγματα αυτής της ετερότητας που συναντήσαμε σε ολόκληρη την περιοχή.

Η στήριξη της κατασκευής έγινε στον υπάρχοντα φέροντα οργανισμό και συγκεκριμένα έγινε ενίσχυση τους στα πίσω τμήματα της πολυκατοικίας λόγω της προσθήκης του φορτίου. Ακουμπήσαμε σε αυτή την αστήρα ρεαλιστική αποτύπωση των σχεδίων (υπαρχόντων) προκειμένου να παρουσιάσουμε μια ρεαλιστική ουτοπία άμεσα εφαρμόσιμη στην πόλη.

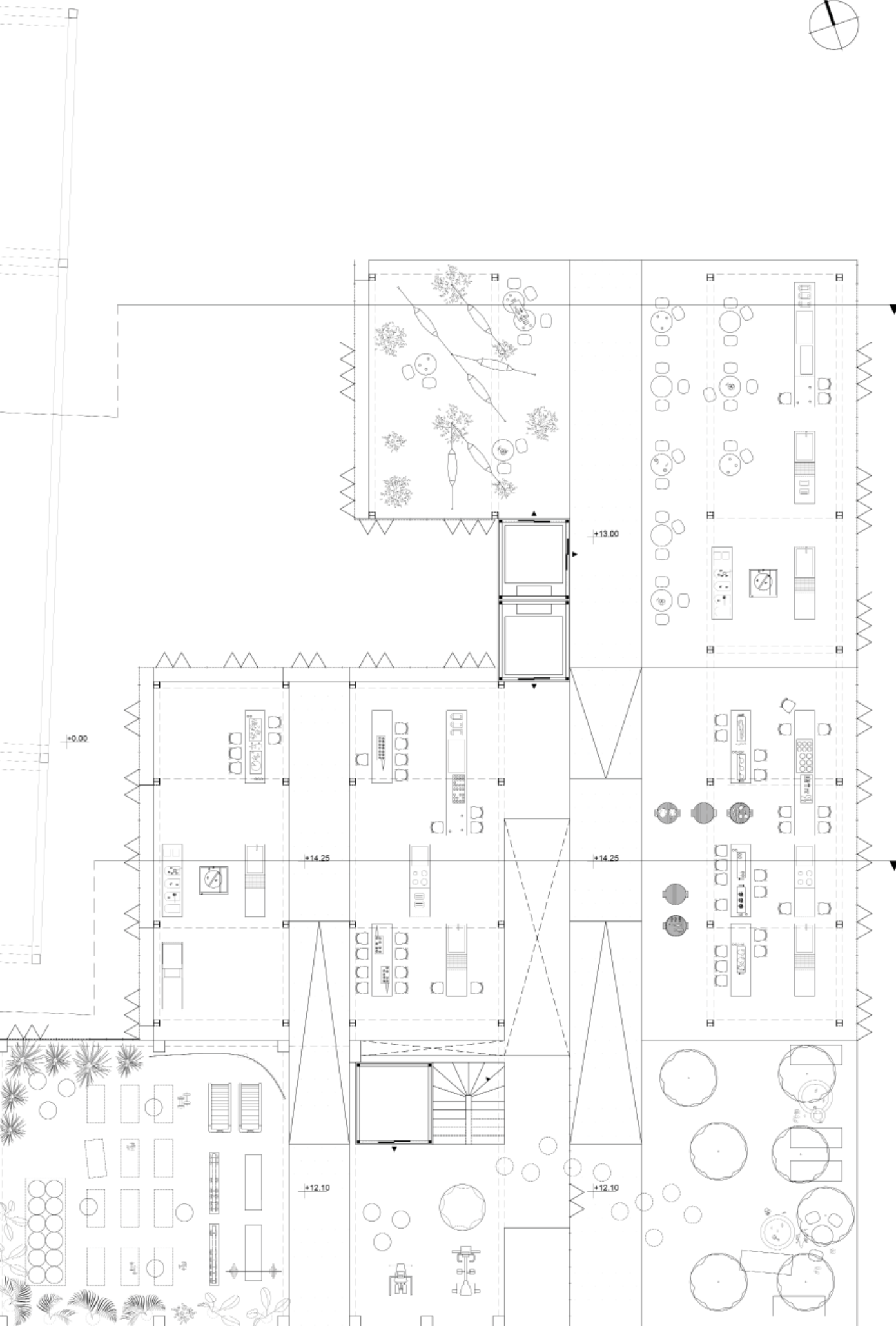

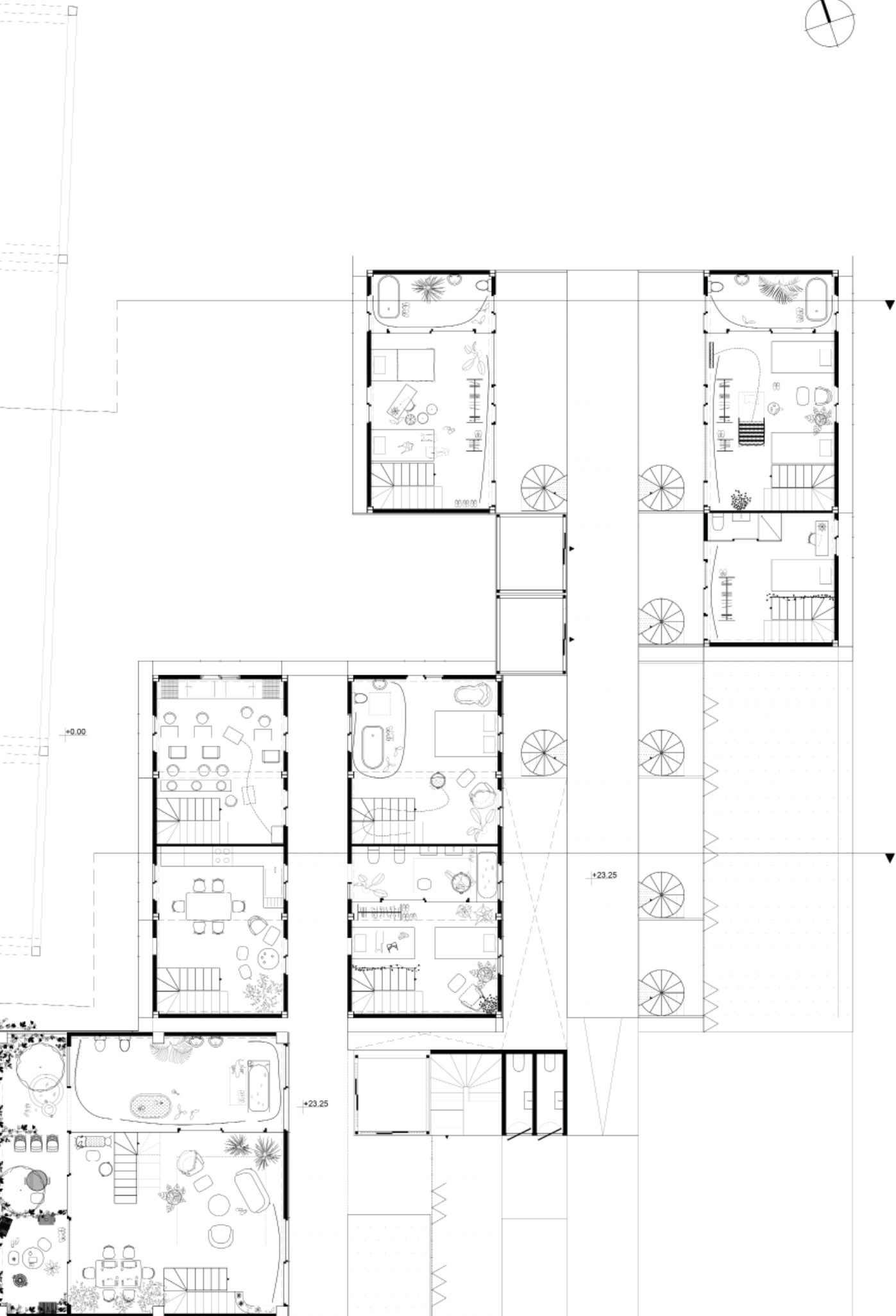

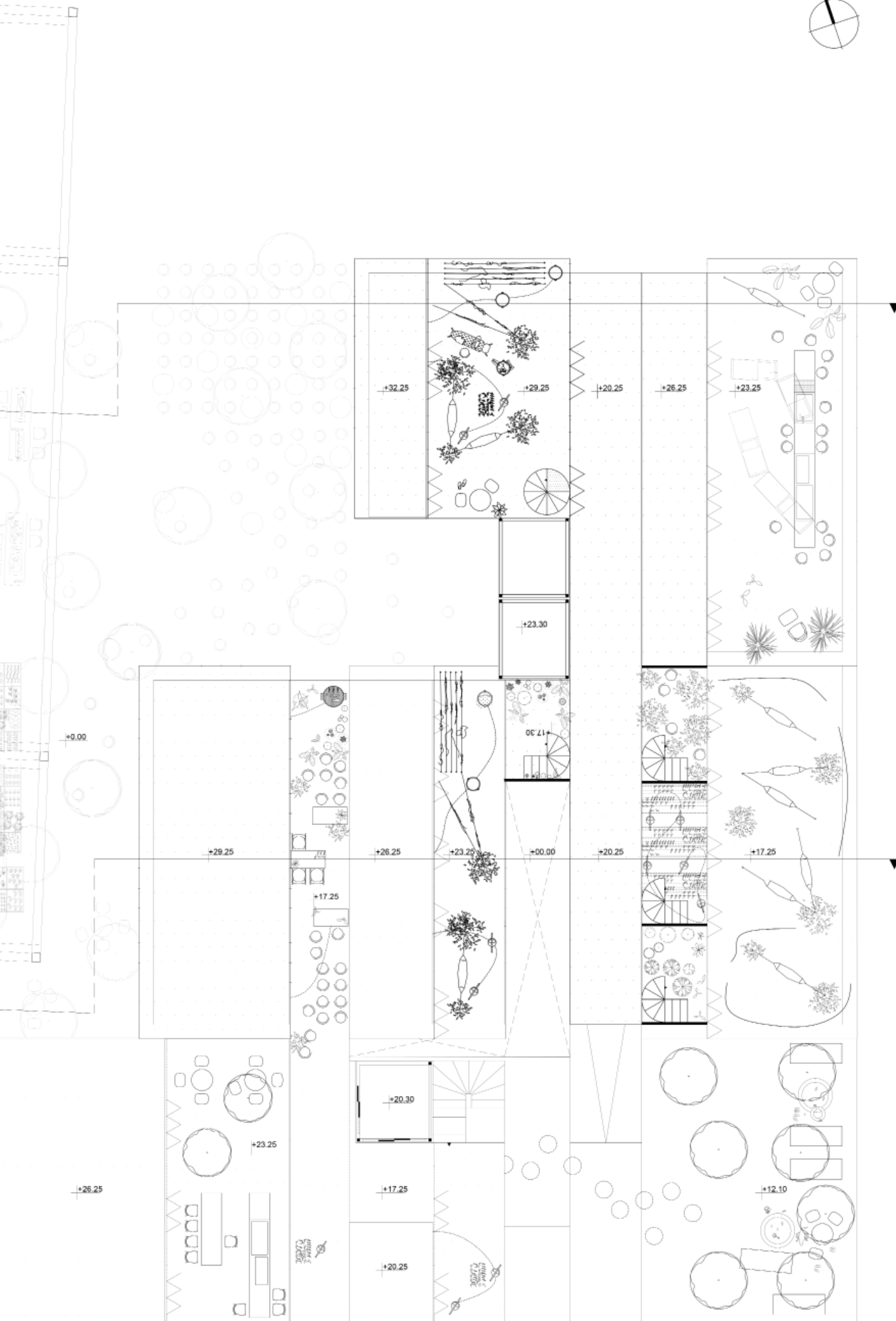

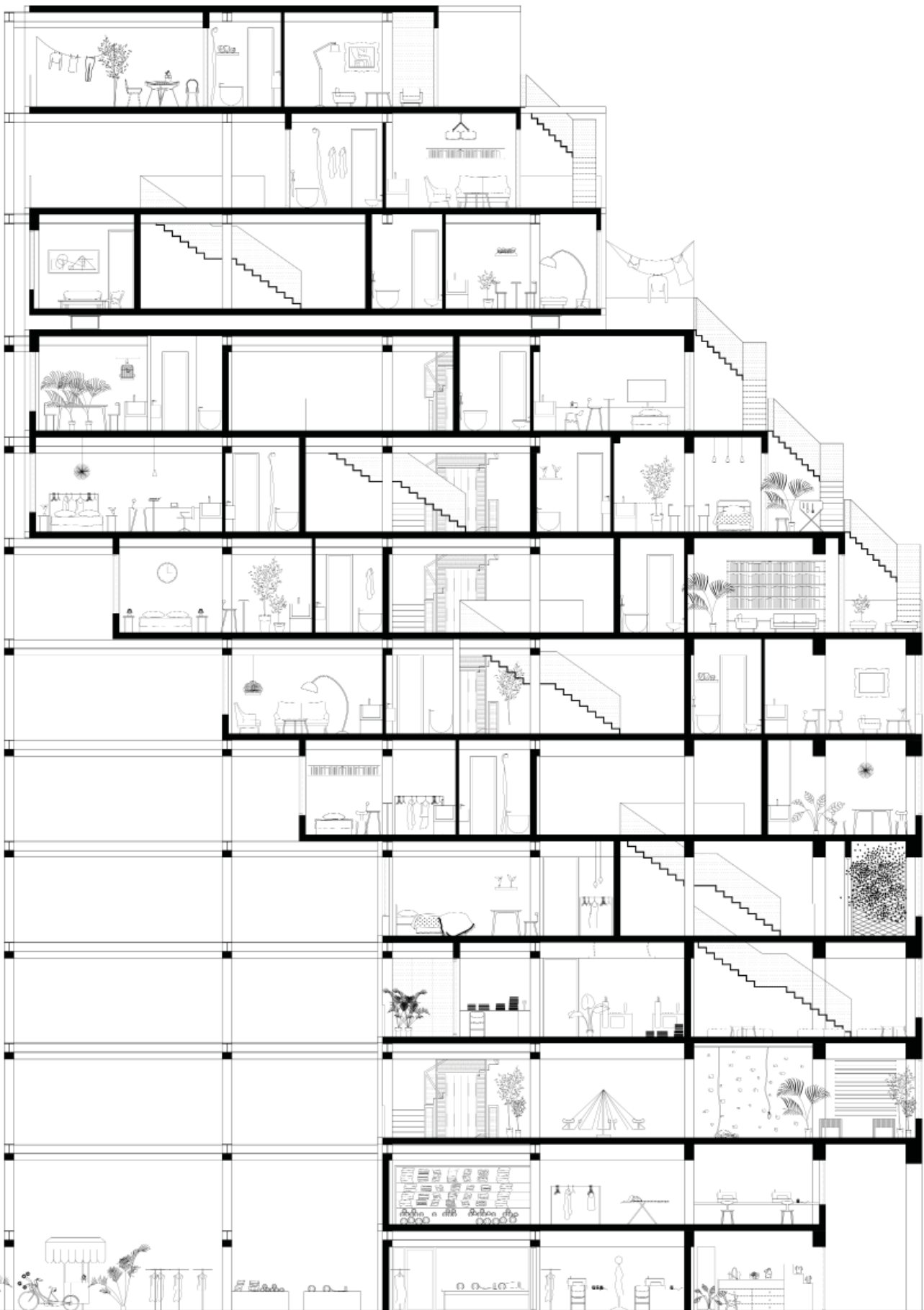

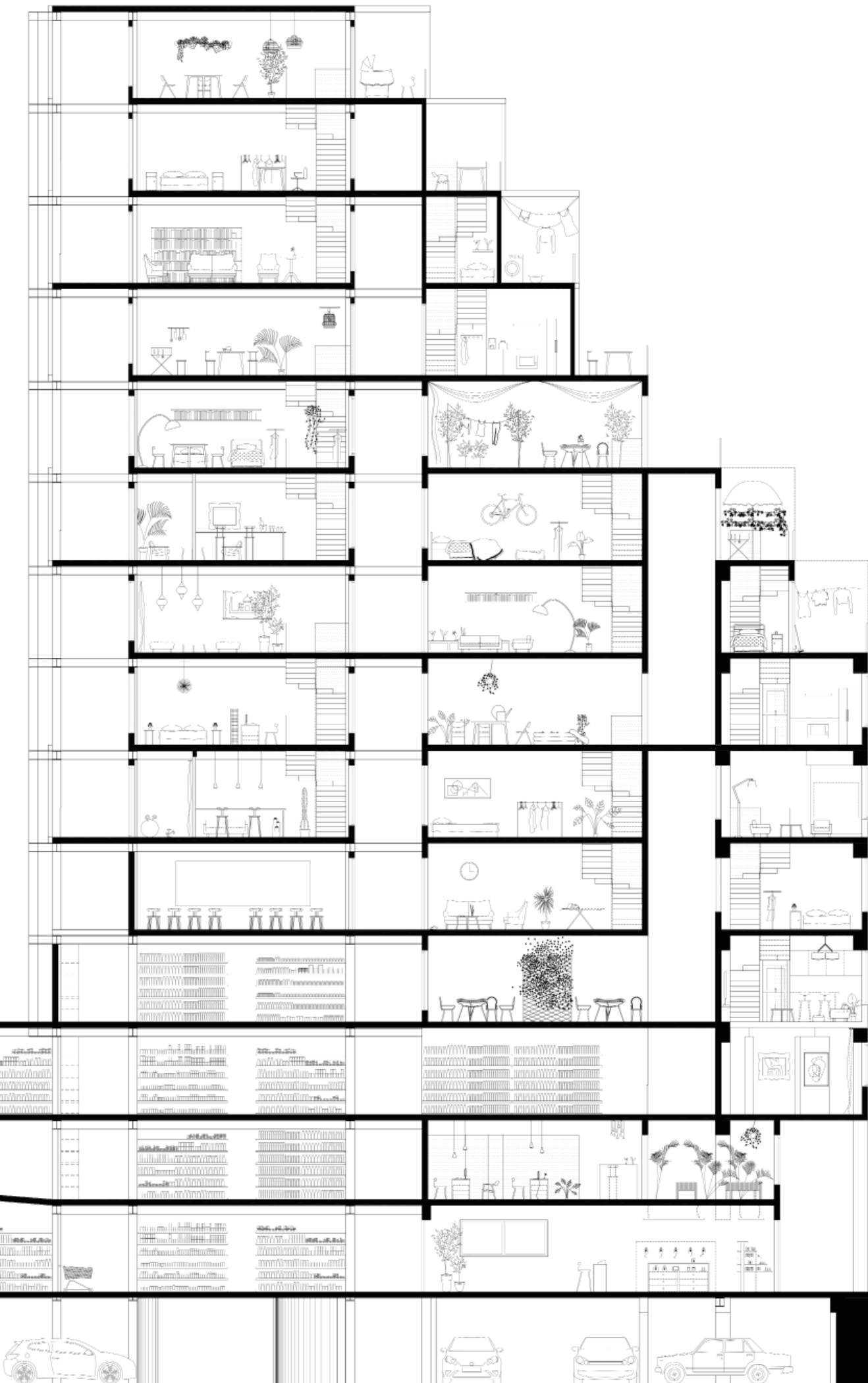

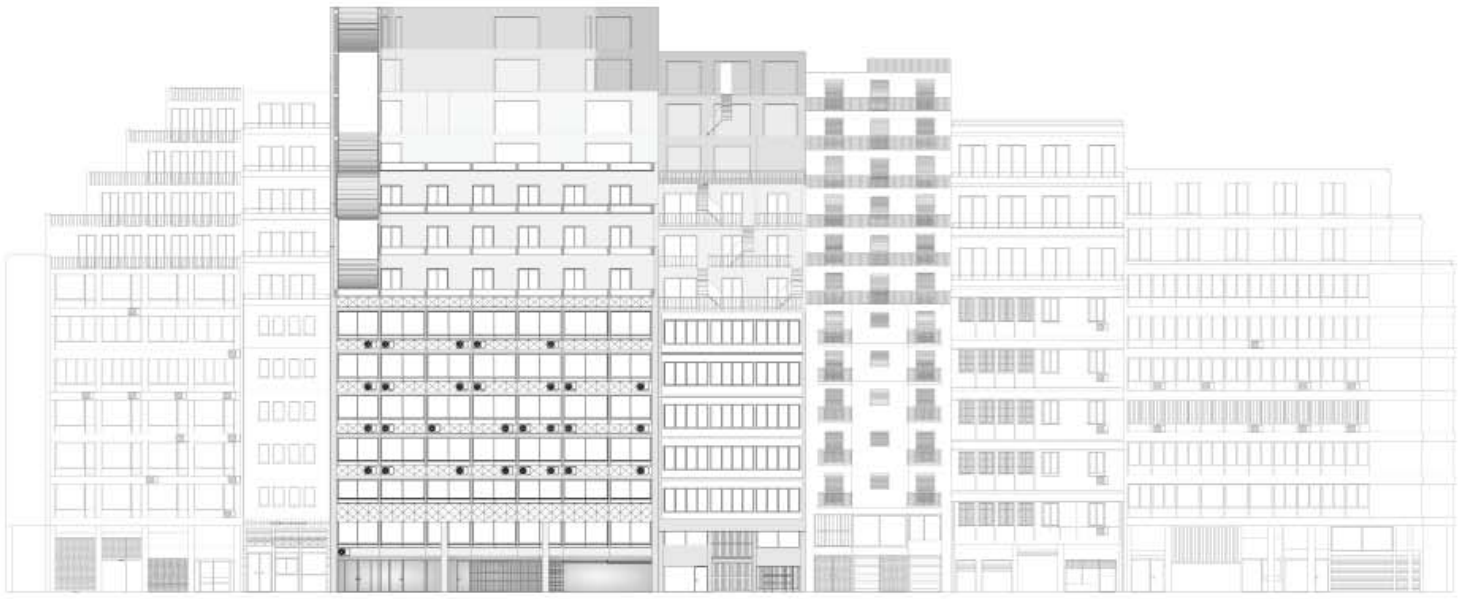

όψη επί της οδού μενάνδρου

όψη ακάλυπτου (μενάνδρου)

όψη επί της οδού γερανίου

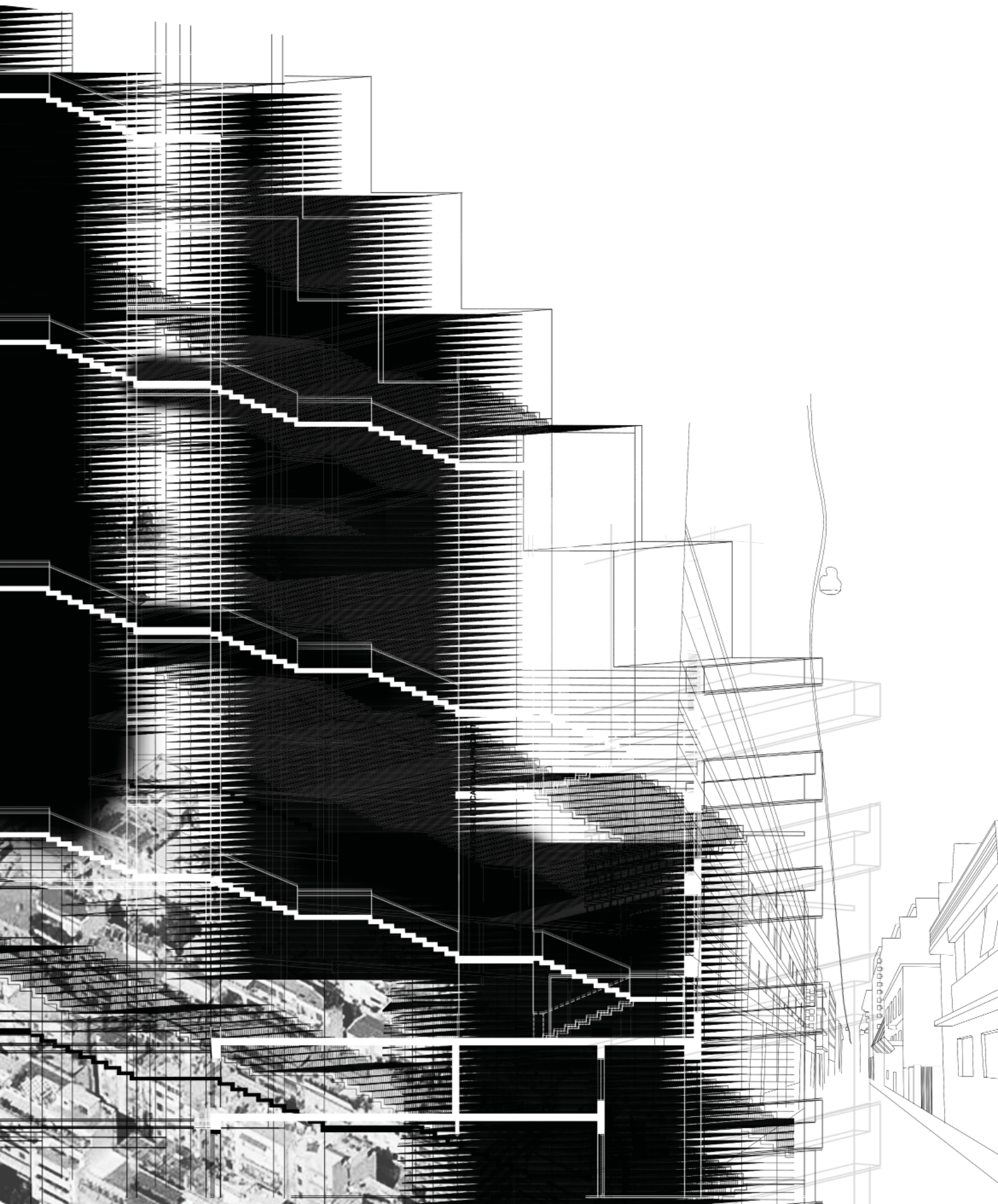

όψη ακάλυπτου (γερανίου)

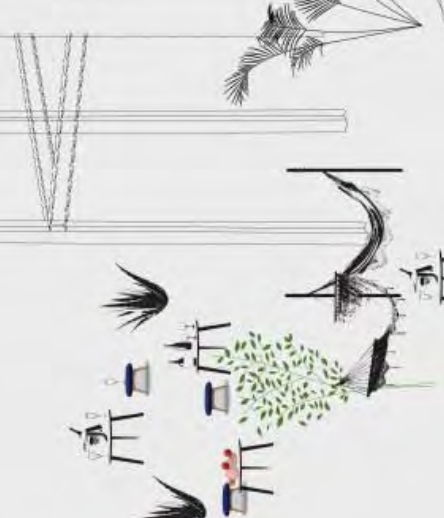
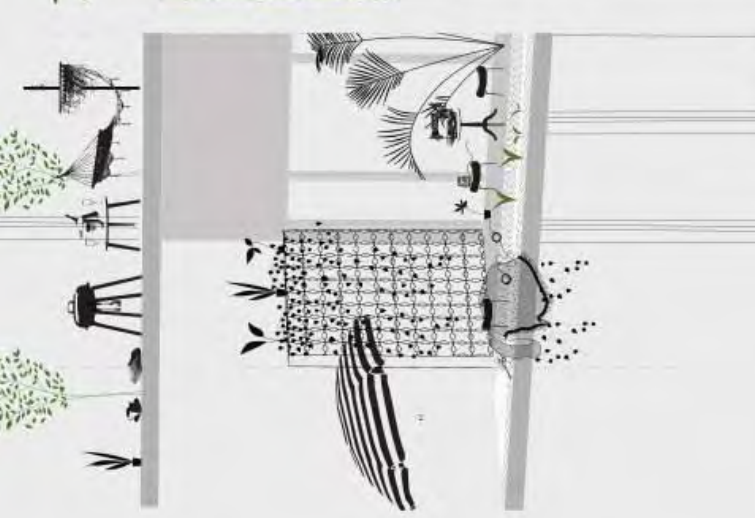
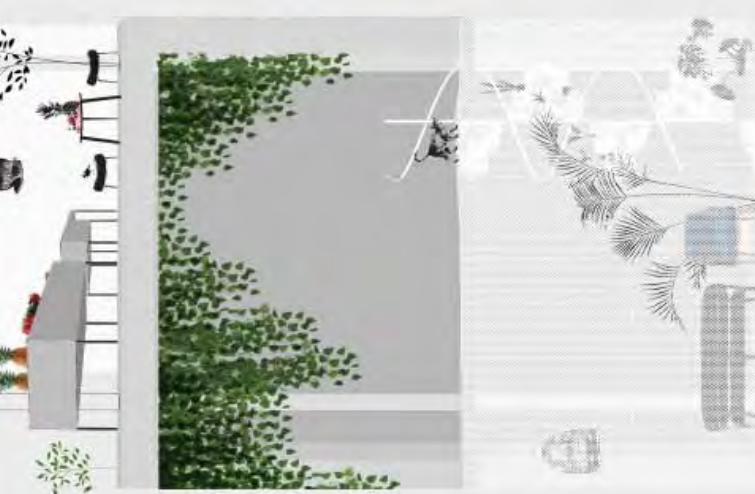
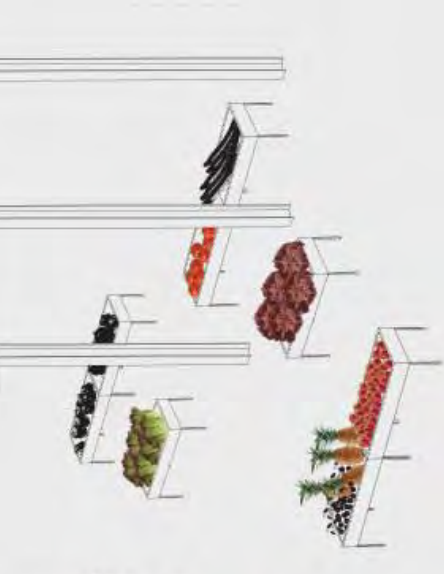
Βασικά στοιχεία μελέτης, όπως προαναφέρθηκαν αποτέλεσαν ο ανεγκυστήρας στην περίπτωση του Στρεφή, ο οποίος από τη μια σηματοδοτεί την κάθετη κίνηση που πραγματοποιείται στους δρόμους δύο επιπέδων και από την άλλη η μεταφορική ερμηνεία αυτής της απότομης πτώσης του Ικάρου στο σώμα της πόλης, μέσω ενός σταδιακού περάσματος από τις διαφορετικές τυπολογίες που παρατηρούνται στην πόλη και των ειδών κατοίκησης. Από την άλλη η αυστηρή μεταφορά της σκάλας του Λυκαβηττού σαν μια απλή χειρονομία διασχίζει κάθετα το λόφο μέχρι να συναντήσει τους εγκάρσιους δρόμους, και μας προσφέρει σταδιακά την πανοπτική θέαση.

Σχεδιάσαμε με δεδομένο το στοιχείο της απόλαυσης σαν ένα αέναο κυνήγι της θέας (πανοπτική θέα της πόλης, θέα στον ακάλυπτο, ακρόπολη).

2. Επίλογος

Η προτασή μας με τα σημερινά δεδομένα και τη σημερινή νομοθεσία είναι μια ουτοπική πρόταση που όμως θέτει ξανά 2 ζητήματα:

-το ζήτημα τους ύψους των πολυκατοικιών και της εκμετάλλευσης των δωματίων. Πολλοί διαγωνισμοί και πολλοί γνωστοί αρχιτέκτονες πρότειναν διασύνδεση των δωματίων και έναν νέο ενιαίο δημόσιο χώρο. Εμείς προτείνουμε τη συνέχεια του κτηριακού κελύφους, ιδιωτικών δηλαδή χώρων με τον κανόνα της υποχώρησης των 2.5 μέτρων.

-το ζήτημα του ακάλυπτου

Έγινε μια προσπάθεια αναπαράστασης της αισθητικής και της ζωής που θα έχουν αυτοί οι χώροι με αρκετό ρεαλισμό προκειμένου να τονίσουμε πως αυτή η ουτοπία δεν είναι πιο μακρινή από μια απλή αλλαγή σε ένα κανονισμό του ΓΟΚ.

Θεωρούμε ότι οι ποιότητες που προκύπτουν στους νέους ακάλυπτους από τις νέες διαμορφώσεις αλλά και χρήσεις είναι πολύ ενδιαφέρουσες και θα έδιναν ένα νέο τρόπο για να ανακτηθεί ο χαρακτήρας της «γειτονιάς», που ίσως να έχει χαθεί λόγω της εμπορικής δραστηριότητας εντός των περίστυλων στοών του ισογείου.

Αυτό που κάνουμε περισσότερο δεν είναι να επαναφέρουμε στο προσκήνιο τις ατέρμονες συζητήσεις για το ύψος της Αθήνας, τις αυθαίρετες και ελάχιστα τεκμηριωμένες αποφάσεις παλιότερων ΓΟΚ για το ιδανικό ύψος (με τους ελάχιστους «ουρανοξύστες» που δεν μπορούμε να φτιάξουμε πια σύμφωνα με το υπάρχον πλαίσιο, ή το φάντασμα της Ακρόπολης) αλλά να παρουσιάσουμε τις δυνατότητες που βρήκαμε μέσα από πειραματισμούς για νέους χώρους με πρωτόγνωρες για τα αθηναϊκά δεδομένα ποιότητες αλλά κυρίως νέες εμπειρίες που μπορούν να βιώσουν οι κάτοικοι της πόλης.